National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

National Library / Nationale
FEB 27 1981
NEWSPAPER SECTION / SECTION DES JOURNAUX

B703/c/4/5

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 14 (2746) XXX aastakäik | Neljapäeval, 19. veebruaril 1981 — Thursday, February 19, 1981 | Üksiknumbri hind 50 senti

Vene „tõendmaterjalid" Ühendriikide kohtus

Välisministeeriumi ekspert Epstein tunnistas materjalid autentseiks

CLEVELAND — Clevelandis alganud 60-aastase ukrainlase John Demjanjuki protsess, mis käsitab kaebealuse vastu tõstetud süüdistusi sõjakuritegudes ja Ühendriikide võimudele valeandmete andmises, on muutunud omaette farsiks. Demjanjuk saabus Ühendriikidesse pärast Teist maailmasõda ning sai Ühendriikide kodakondsuse 1958. aastal kuid nüüd on kohtuministeeriumi eriosakond juutide kaebuste põhjal hakanud teda süüdistama natsi surmalaagrites Poolas sooritatud kuritegudes 1942. ja 1943. aastatel.

Ühendriikide kohtuvõimudele saabunud andmeil on Demjanjuk tegutsenud masinistina nende seadeldiste juures, mis produtseerisid gaasi gaasikambritesse ning samuti on ta tegutsenud juutide vangilaagris Sobiboris vangivalvurina. Protsessitegelastest on vanem mees ainult kohtunik, kes mäletab seda aega millest süüdistuses räägitakse

kuid mõlemad prokurörid on 30-nendates eluaastates ning kaebealuse advokaat 41-aastane.

Kuid kohtusaalis istub palju juute, kes viibisid Poolas natside kontsentratsioonilaagrites ning samuti ka palju vanu ukrainlasi, kes tegid omal ajal läbi Stalini kurikuulsad näljutamisaastad Ukrainas 1930-nendatel aastatel.

Demjanjuki advokaat, kes on rassilt neeger, on kontsentreerinud oma rünnaku N. Liidu arhiividest toodud dokumentidele ja nende kritiseerimisele.

Prokurörid on Venemaalt välja tellinud SS treeninglaagrist Trawnikist, Poolas, leitud isikuttõendava kaardi, mis on antud välja Ivan Demjanjuki nimele.

Trawniki treeninglaagris koolitati kogutud andmete põhjal välja mehi, kes saadeti hiljem natsi surmalaagrite teenistusesse.

Föderaalvalitsuse eksperdiks dokumentide ekspertiisi alal kohtus on Gideon Epstein, kes mainis advokaadi sellekohasele küsimusele, et ta on juut. Epstein kinnitas, et Demjanjuki isikuttõendavale dokumendile allakirjutatud kaks nime on autentsed ning et neid ei ole muudetud ega võltsitud.

Juutide süüdistuste raskuspunkt toetub sellele isikuttõendavale kaardile ja sellega on Epsteini tunnistusel väga suur tähtsus.

Demjanjuk, kes tema andmete põhjal langes punaarmeelasena sakslaste kätte vangi, kinnitab, et ta on kogu aeg viibinud vangilaagris ning ta pole kunagi olnud Poolas natside hävituslaagrite teenistuses. Demjanjuk võtab omaks, et ta valetas immigratsioonivõimudele, kui ta kinnitas, et ta pole kunagi punaarmees teenitud.

Kuid ta oli sunnitud valetama, kuna ta kartis, et Jalta kokkuleppe põhjal antakse ta kui endine punaarmeelane välja vene võimudele, mis oleks talle tähendanud kindlat surma.

Reagan aktsepteerib pantvangide vabastamise kokkuleppe

WASHINGTON — Ühendriikide senaator Charles Percy, kes on senati väliskomisjoni esimees, tegi teatavaks, et Ühendriikide valitsus austab endise presidendi Carteri administratsiooni kokkulepet Iraani valitsusega ameerika pantvangide vabastamiseks. Ühendriikide välis-, õigus- ja majandusministeeriumid uurisid president Reagani korraldusel läbi kõik kokkuleppes esinevad juriidilised ja majanduslikud probleemid ning selle uurimistöö lõpptulemusena aktsepteeris Reagani valitsus kokkuleppe.

Saarlaste Ühing Torontos hindas oma 25. aastapäevapeol ühingule suuri teenid osutanud juhatusliikme A. Kapp'a tööd, kellele kinnitati praeguse esimehe A. Kääridi poolt rinda kuldne teenetemärk. Pildil A. Käärid (vasakul) märgisaaja kätt surumas.

Foto: Vaba Eestlane

Paavst külaskäigul Kagu-Aasias

MANILA — Rooma paavst saabus 12-päevasele külaskäigule Kagu-Aasiasse ja Kaug-Itta. Ta peatus kõigepealt Pakistani pealinnas Karachis, kus ta pidas jumalateenistuse staadionil, kus plahvatas üks kodusvalmistatud granaat, mis surmas selle omaniku. Karachist jatkus teekond Filipiinidele, kus paavst pidas jumalateenistuse Manila katedraalis. Arvatakse, et paavsti teekonda lennuväljalt südalinna palistas Manilas 1.5 miljonit inimest.

USA sõjaväeline atashee vene agentide küüsis

WASHINGTON — Ühendriikide sõjaväeline atashee Moskvas saabus tagasi Washingtoni pärast seda kui venelased tegid katse teda oma salaluureagendiks värvata. Venelased üritasid kompromiteerivate fotodega Ühendriikide majorile survet avaldada ja teda mõjutada, kuid agendiks hakkamise asemel tegi atashee KGB aktsiooni ameerika võimudele teatavaks ja ta kutsuti kiiresti koju tagasi. Diplomaatilistes ringkondades mainitakse, et see vahejuhtum tumestab veelgi N. Liidu ja Ühendriikide vahelisi suhteid.

Raketirünnak saatkonnahoonele Pariisis

PARIIS — Pariisis rünnati kahe raketiga Lõuna-Jeemeni saatkonnahoonet, kus tekitati suuri purustusi, kuid õnneks ei nõudnud atakk inimohvreid. Nagu hiljem selgus, olid rakettide tulistajateks geriljad, kes nende poolt ajakirjandusele saadetud andmeil said kannatada mõni aeg tagasi Pariisis ühe sünagoogi ees toimunud pommiplahvatusel, mis nõudis neli surmaohvrit. Lõuna-Jeemeni võimud süüdistavad oma Pariisi saatkonna ründamises sioniste ja nõuavad prantsuse valitsuselt nende vastutusele võtmist.

David Crombie valiti Ottawas Balti Õhtu käenduskomiteesse

Traditsiooniline õhtu korraldatakse Parlamendimäel 4. märtsil

OTTAWA (VE) — Käesoleva aasta Balti Õhtu Ottawa Parlamendimäel on järjekorras üheksas ning peetakse 4. märtsil. Selliseid õhtuid on korraldatud alates 1973. aastast, luues traditsiooni, mis kergendab selle sündmuse jätkumist tulevikus kuni jätkub organiseerijaid, kes on hästi tuttavad parlamendi tavade ja protseduuridega. Selle aasta iseärasuseks Ottawas on Kanada põhiseaduse repatrieerimine Inglismaalt, mis on loonud erilise pingerohke meeleolu parteide rahvasaadikute keskel alamkojas.

Balti Õhtu organiseerimise komitee, mille koosseisus on eestlaste poolt EKN:u abiesimees Walter Pent Ottawast, alustas ettevalmistustöödega juba möödunud aasta novembrikuul, mil tuli taotlema hakata ruumide saamist sobival kuupäeval ning alamkoja speakeri kinnitust kasutamiseks. Koos parlamentääridest käenduskomiteega on peetud juba kaks töökoosolekut.

Kui välisriikide aastapäevi tähistatakse Ottawas vastavate saatkondade vastuvõttudega,

siis Balti Riikide saatkondede ja konsulaaresinduste puudumisel Kanada pealinnas on see funktsioon delegeeritud balti rahvaste keskorganisatsioone esindavale organiseerimis-komiteele,

kelle tööd tagab ja garanteerib senaatoritest ja alamkoja liikmetest koosnev käenduskomitee. Saatkonna maja või konsulaar-ruumide puudusel on nende esindamiseks võimaldatud kasutada parlamendi esindussaali lääne blokis.

Käesolev Balti Õhtu tuli edasi lükata 4. märtsile põhjusel, et 26. veebr. kuni 1 märtsini toimub Ottawas konservatiivide erakonna konverents, mille ettevalmistused ja eelpäevad parlamendimäel kujunevad nii domineerivaks, et sellises miljöös Balti Õhtu läbiviimine kujuneks ebapraktiliseks. On lootusi, et põhiseaduse muutmise „pakendi" eelnõu saab valmis veebruarikuu kestel,

vastasel korral tuleb Balti Õhtu kuupäev jällegi muutmisele.

Balti Õhtu käenduskomitee koosseis vähenes Lincoln Aleksandri võrra, kes astus tagasi alamkoja koosseisust. Sellega ühenduses oli

WALTER PENT

põhjust koosseisu suurendada nelja uue liikme võrra. Uuteks liikmeteks valiti: senaator Hon. R. Lapointe, kes oli endine senati speaker; alamkoja liikmed: Hon. D. Crombie, kes on hästi tuntud Toronto rahvale, F. King, kes on aktiivne inimõiguste kaitsja ja Madriidi jätkukonverentsist osavõtja ja H. Herbert Montreali Vandreuil'i valimisringkonnast, kus elab rohkelt eestlasi.

Valitsuse poolseks kõnelejaks on palutud sel aastal sõjaminister G. Lamontagne't.

Ettekannete osas on eestlaste poolt esinejaks Armas Maiste, kes on laiendanud oma repertuaari klassilisele ja sümfoonilisele muusikale.

Balti Õhtu eelõhtul s.o. 3. märtsil toimub parlamendi restoranis Eesti, Läti ja Leedu konsulite auks õhtusöök, millest on viimasel ajal osa võtnud ka välisministeeriumi esindajad.

Ottawas algas põhiseaduse lahing

Parlament alustas debatti Kanada põhiseaduse täiendamiseks ja äratoomiseks Inglismaalt

OTTAWA — Kanada parlamendis algas möödunud teisipäeval debatt põhiseaduse muutmiseks ja Inglismaalt koju toomiseks. Kõigi tunnusmärkide järele otsustades venivad läbirääkimised põhiseaduse ümber väga pikale ning varjutavad kõik teisel probleemid ja sündmused. Debati juhatas sisse Kanada õigusminister ja valitsuse poliitika kõige energilisem kaitsja Jean Chretien, kes mainis, et föderaalvalitsuse ettepanekud Kanada põhiseaduse muutmiseks ja Inglismaalt äratoomiseks kujundavad Kanadast moodsa ja eeskujuliku riigi.

Konservatiivide partei esindaja Jake Epp, kelle erialaks parlamendis on põhiseaduse küsimused, oli siiski hoopis teisel arvamisel, kinnitades,

et valitsuse poolt esitatud kontroversiaalsed ettepanekud murravad Kanadas föderaalse vaimu ning on takistuseks Kanada arengule.

Chretien oma sõnavõtus kriipsutas eriti alla, et niikaua kui Kanadas ei kindlustata põhilisi keele- ja inimõigusi, ei tunne kanadalased, eriti Kanada prantslased, endid siin maal kodus.

Parlamendiliige Jake Epp seevastu toonitas, et liberaalide valitsuse ettepanekud põhiseaduse suhtes on koostatud valedel eeldustel, mis lähtuvad seisukohast,

et föderaalne süsteem on oma aja ära elanud ning et üksmeelse koostööga ei ole võimalik saavutada edu.

Jake Epp ütles, et valitsuse ettepanekud unustavad mineviku ja mürgitavad tuleviku. Uusdemokraatliku partei juht Ed Broadbent, kes toetab põhiliselt liberaalide põhiseaduse äratoomise ja täiendamise ettepanekuid. mainis, et Kanada peab põhiseaduse äratoomisel ja inimõiguste põhimõtete rakendamisel tegema oma kalkulatsioonid pikemas perspektiivis ja seega on valitsuse ettepanekud õigustatud. Broadbent ütles, et põhiseaduse äratoomisele esitatud vastuargumendid on vabritseeritud parteilistel kaalutlustel ning neid on kerge tagasi lükata.

Konservatiivide partei seisukoha alusel ei peaks Briti parlament kinnitama liberaalide valitsuse poolt esitatud inimõiguste põhimõtteid

vaid tühistama ainult selle Westminister Statuudi sektsiooni, mis legaalselt seob Kanada põhiseaduse Inglismaaga.

Aidake kaasa

„VABA EESTLASE"

levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

Iraani julged intellektuaalid

Kritiseerivad Khomeinit ja tema rezhiimi

TEHERAN — 38 iraani intellektuaali, kellede hulka kuulub kirjanikke, akadeemikuid, ajakirjanikke ja advokaate, avaldasid avaliku kirja, milles nad kritiseerivad kaks aastat kestnud islami valitsust, mainides, et selle rezhiimiga on Iraani tagasi tulnud ebaõiglus, piinamised ja seadusevastased arreteerimised. Kõik need akadeemikud olid suured shahhi vastased, mis annab nende kirjale seda suurema kaalu.

Akadeemikute kirja levitati lendlehtede kujul tänavatel ning see äratas suurt tähelepanu. Kirja kirjutajad ei piirdunud mitte ainult inimõiguste allasurumise esile toomisega

vaid rõhutasid ka Iraani majanduslikku allakäiku praeguse rezhiimi juhtimisel.

Iraani ülemkohtu esimees ajatollah Mohammed Beheshti mainis, et tema ei tea midagi piinamistest. Ajatollah Khomeini võttis omaks, et islami rezhiimil on puudusi, kuid keegi ei rikasta ennast iraani rahva arvel nagu seda tegi shahh oma perekonnaga.

Toronto Eesti Segakoori

LÕBUS LAUPÄEVAÕHTU

Eesti Maja suures saalis 14. märtsil kell 19.00

Esinevad: LEIDA JÄRVI
TES NAISKOOR ja SEGAKOOR

Tantsuks mängib GUSTAVSONI orkester

Loterii ✯ *Baar*

Kohvi ja suupisted on pääsme hinna sisse arvestatud

Laudade ja pääsmete ettetellimine tel. 444-9224 Evi Novek

TERR „Kungla" esitab

Kodumets ja kauged rannad

laup., 7. märtsil kell 7 õ. Seneca College Minkler auditooriumis, 1750 Finch Ave. E. (Finch & Don Valley Parkway)

KAASTEGEVAD:

OED LINDAUD, JAANIKU ja RAHVAPILLIDE ANSAMBEL.

Piletihind $6.—, pensionärid ja õpilased $4.—. Saadaval: Pokos, 767 Mt. Pleasant Rd., Abistamiskomitees, Eesti Kodus ja rühmaliikmeilt või tel. 690-0714.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—, kiripostiga aastas $61.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $17.—
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $42.—, poolaastas $23.— ja veerandaastas $12.—. Kiripostiga USA-s: aastas $67.—, poolaastas $35.50 ja veerandaastas $18.50
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $76.—, poolaastas $38.— ja veerandaastas $20.—
Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 50 c.

FREE ESTONIAN
Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

Kahepalgelisus ja topeltstandard

Läänemaailma poliitikud, ajakirjandus ja teised avalikku arvamist kujundavad tegurid peaksid oma põhikoelt olema objektiivsed, sirgejoonelised, loogilised ja õiglased, millel oleks erakorraliselt suur tähtsus inimeste mõjutamisel ning nende tõekspidamistele kindlate aluste rajamisel. See oleks eriti vajalik praeguses maailmas, kus valeapostlid, propagandistid ja raudeesriidetaguse ideoloogia külvajad ja seemendajad katsuvad mürgitada kõigi võimalike vahenditega noorsugu ja kergeusklikke ning suunata neid oma valeõpetustega kõrvalteedele, kust ei ole sageli enam tagasipööramist vabasse, normaalsesse, demokraatliku ühiskonda. Paraku peame aga kogema, et sirgejoonelisuse ja õige ning kurja vahel selge vahetegemise asemel valitseb läänemaailmas kahepaiksus ja topeltstandard, mis muudab selge vee segaseks ning loob sellega eeldused kommunistidele oma maailmavallutamise plaanidele tee rajamiseks.

Topeltstandard maailma poliitilises elus ja ning poliitiliste arengusuundade tõlgendamisel ei ole uudis, kuid see on eriti suured mõõtmed võtnud pärast Teist maailmasõda, mil Nõukogude Liit oma propagandavahenditega ja agentide võrguga astus maailma avaliku arvamise kujundamise foorumile. Topeltstandard esines eriti drastilisel kujul juba Nürnbergi protsessil, kus osa kohtumõistjaid olid suuremad kurjategijad kui süüaluste pinki asetatud natside juhid. Seda kahepalgelisust on viimaste aastate rahvusvaheliste sündmuste kiires voolus pidevalt viljeletud ja kahjuks peame konstateerima, et selline sihitu ja põhimõtetega edasi-tagasi, üles-alla ning vasakule-paremale vingerdamine on olnud Kremlile suureks toeks demokraatliku süsteemi õõnestamisel ning kommunistliku väärõpetuse levitamisel.

Meil tarvitseb selle kohta tuua ainult mõningaid üksikuid näiteid, mis võrdlemisi kujukalt ja ülevaatlikult selgitavad, kuidas läänemaailmas mõisteid pea peale pööratakse, kuidas nendega shongleeritakse ja hüpiknukku mängitakse. Erinevate standarditega suhtumist ei näe me mitte ainult totalitaarsetesse rezhiimidesse, vaid ka nendesse ideoloogiatesse, millele need rezhiimid on üles ehitatud. Nii näiteks suhtutakse praegu võrdlemisi tolerantselt ja sõbralikult Hiina kommunistlikku rezhiimi, kuna samal ajal vaadatakse võrdlemisi vihase pilguga Filipiinidele ja Lõuna-Koreale, mida peetakse allasurutud maadeks kuigi inimesed naudivad seal tohutuid vabadusi võrreldes Hiinaga, mis vaatamata Mao Tse-tungi järeltulejate jõugu kukutamisega ja kohtu alla andmisega on ikka veel läbi ja lõhki punane diktatuuririik, kus inimesel puuduvad kõige elementaarsemad vabadused liikumiseks ja elu oma äranägemise järele kujundamiseks.

Oma ette kurioosumiks on suhtumine N. Liitu ja seal valitsevasse rezhiimi. Läänemaailmale on juba aastakümneid teada, et selle rezhiimi võimul hoidmine ja selle territooriumi laiendamine on nõudnud miljoneid ohvreid, ja terved rahvad ja nende juhid on välja radeeritud ja julmalt hävitatud ainult selleks, et pankrotti jooksnud marksistliku ideoloogia sildi all väikesele valitsevale grupile küllusliku elu võimaldada ning maailmavallutamise plaane haududa. Sellele rezhiimile on antud läänest rikkalikult abi ja toetusi ning N. Liidu propagandakirjutisi ja kommunismi ülistavaid materjale on publitseeritud, levitatud ning kinolinal näidatud. N. Liidu tankikolonnid on isegi pärast Teist maailmasõda vallutanud teisi riike ja orjastanud rahvaid, kuid läänemaailmas käiakse nende vägivallategude initsiaatoritega ikka veel läbi kui omasugustega ning isegi Afganistani okupeerimine aastapäevad tagasi ei toonud olukorda drastilist muudatust.

N. Liidule vastukaaluks võiksime tuua Lõuna-Aafrika küsimuse. Kahtlemata on see õigus, et Lõuna-Aafrikas on rakendatud rasside vahetegemisele baseeruv rezhiim, kuid Lõuna-Aafrika vabariik on siiski eedeni aed võrreldes N. Liiduga ja sealse tohutu orjalaagri süsteemiga. Kuid läänemaailm peab isegi pärast Afganistani okupeerimist N. Liiduga sportlikke ja kultuurilisi sidemeid ja viljeleb teisi koostöövorme, kuna Lõuna-Aafrikaga on need väga piiratud. Kui keegi katsub seda paradoksi loogiliselt selgitada, siis satub ta paratamatult ummikusse.

Sama topeltstandard valitseb Ladina-Ameerika riikidesse suhtumisel ja sealse olukorra valgustamisel. Tshiili ja Argentiina rezhiime kritiseeritakse lääneriikide ajakirjanduses valusalt punaste löögirühmade likvideerimise pärast kuid vähesed analüüsivad seda, miks nendes riikides nii drastilisi vahendeid rakendatakse. Nikaraagua parempoolne diktaator Somoza sai läänemaailmas suure kriitika osaliseks, kuid keegi ei söanda läänemaailmas arvustada Nikaragua uusi võimumehi, kes on seal rakendanud kommunistliku diktatuuri, mille kestel rahva üldine elujärg võrreldes endisega on tunduvalt halvenenud. Ning Kanadas leidub isegi selliseid suuri ja mõjuvõimsaid ajalehti, kes soovitavad Ühendriikidele Salvadori koalitsioonivalitsuse toetamise lõpetada ja rajada sellega tee punaste võimuletulekuks.

Topeltstandardi ja kahepaikse mängu küüsi on sattunud Eesti ja teised Balti riigid, kes liideti 1940. aastal vägivaldselt N. Liiduga ja moodustavad praegu klassikalised koloniaalriigid, keda Moskva oma huvides majanduslikult kõigi võimaluste piirides pigistab ja kurnab. Kui me kuuleme ja loeme, et kõigis maailmanurkades saavad isegi kõige pisemad saareriigid iseseisvuse kuigi neil on väga kitsad võimalused omal käel eksisteerimiseks, siis paneb see meid valutava südamega imestama, miks meie abistamiseks midagi ei tehta ja keegi meie eest ei kosta. Siin on jällegi tegemist läänemaailma kahepaiksusega selle kõige drastilisemal kujul.

Kahepaikse poliitika ja Moskva poole kummardamise vastu on üle aastakümnete lõpuks häält tõstnud Ühendriikide uus president Ronald Reagan. Meie ei tea praegu kuidas ja millal hakkab ta oma sõnu tegudesse rakendama, kuid nüüd on vähemalt lootust praegusest umbsest ja võltsist olukorrast välja pääsemiseks. Seni seda ei ole olnud.

K. A.

Eesti Liit Kanadas korraldas Marie Underi mälestusaktuse, mis kujunes sisutihedaks. Aktuse lõpul laulis Cantate Domino poetessi sõnadele „Mälestus ja tõotus" Juhan Aaviku poolt loodud laulu. Pildil koor ja selle kohal laval olevad lauljad, näitlejad, kõneleja, koorijuht ja helilooja, kellele Malle Laansoo jagab tänutäheks nelgiõisi.
Foto: Vaba Eestlane

Nõukogude naine - alama klassi inimene

Naiste õiguste eest võitlejaid karistatakse või saadetakse maalt välja

Samal ajal kui N. Liidu ajalehed ülistasid möödunud aastal Kopenhaagenis peetavat Liitunud Rahvaste Organisatsiooni rahvusvahelist naiste kongressi, saatis N. Liidu valitsus maalt välja kolm tuntud teisitimõtlejat naisliikumise tegelast. Need kolm katsusid hiljem pääseda kongressile, et ametlike nõukogude esindajate asemel rääkida nõukogude naiste kitsaskohtadest.

Tatjana Mamonova, Tatjana Goritsheva ja Natalia Malatshaskaja, kes saabusid Viini, olid olnud koostöös Leningradis tegutseva feministide grupiga. Kriitika, mille nad suunasid nõukogude naise olukorra kohta oli nii äge, et seda peeti rünnakuks kogu vene poliitilise süsteemi vastu.

Tatjana Mamonova ja tuntud poetess ning teisitimõtleja Julia Okulova Vosnesenskaja, kes on olnud Viinis möödunud maikuust alates, toimetasid N. Liidus esimest feministide ajalehte „Naised ja Nõukogude Liit".
Tegelikult on sellest ilmunud ainult üks number 1979. aasta lõpul.

Mamonovat ähvardati süüdistusega hulkurluses, mis on N. Liidus karistatav. Tal keelati nimetatud lehest mitte ühtki uut numbrit välja anda või talle määratakse vanglakaristus.

Goritsheva ja Malatshuskaja jätkasid lehe toimetamist ja muutsid selle nimeks „Maria". Vähemalt kolm nõukogude feministi on tegutsenud aktiivselt teisitimõtlejate liikumises. „Maria" värskemas numbris, mis põhjustas naiste maalt väljasaatmise,

olevat olnud üleskutse nõukogude sõdureile keeldumaks võitlemisest Afganistanis.

Lehte andis välja üsna väike naiste grupp, aga selle mõju on tõenäoliselt suur. Gruppi kuulusid peamiselt intellektuaalid, aga nende käsitletud probleemide käsitlus oli laiaulatuslik.

Nõukogude naise suurimaks probleemiks on nõukogude mehe seisund. Kirjandusajakirjas „Literaturnaja Gazeta" ilmus aastal 1976 seeria meeste poolt kirjutatud kirju, kus kurdeti, et naised on kaotanud oma naiselikkuse. Üks kirjutaja väitis, et iga mees igatseb naise järele, kes on pehme, armastav, ilmekas, hell, vähenõudlik ja häbelik — tõeliselt naiselik naine.

Ühes uues noorsoo probleeme käsitlevas näidendis saadetakse sangari armastatud tütarlaps Siberisse. Sangab ohkab sügavalt: „Kes nüüd teeb mu ostud?"

Tõelises elus olukord on ilmselt samane.

Arvestatakse, et naised kasutavad poole oma vabast ajast ostude tegemiseks ja toidu valmistamiseks.

Toiduvalmistamise ja kodukorrastuse tõttu põhjustatud naise töökoormus kahekordistub, mis on hakanud muret tegema nõukogude sotsioloogidele. Nad usuvad selle olevat põhjuseks, miks sündivus on vähenenud ja nõukogude naine on nõrgenenud füüsiliselt ja pshüühiliselt.

Mehed aga ei nõustu koduseid töid jagama. Tööd säästvate koduste masinate ja tarbija teeninduste puudumine ning kaupluste vähesus lisavad naiste tööpäevale kuni kuus lisatundi.

Teoreetiliselt nõukogude põhiseadus tagab naistele samaväärsed võimalused kõigil elualadel. Möödunud kuuekümne aasta jooksul on sel alal ka mõnda saavutatud, kuid ametlike andmete kohaselt on riigis naisi 17,8 miljonit rohkem kui mehi ja üle 95% neist on palgalisel tööl või õpivad. Naiste osa kogu tööjõust on 51%.

Naissoost teadlasi ja insenere on läänemaailma mõõdupuu järele palju ja koolid, tervishoid, pangad ja kindlusasutused on suuremalt osalt naiste käes.

Erilise seaduse kohaselt on kuritegu keelduda naist raseduse tõttu tööle võtmast. Naine on õigustatud 56 päeva puhkust saama enne sünnitamist ja pärast seda. Aastal 1976 peetud 25. parteikongressil lubas kommunistlik partei kergendada töötavate naiste olukorda neile lühemaid tööpäevi ja -nädalaid võimaldades. Naiste olukorras johtunud vähesed muudatused on olnud tingitud tööjõu vähesuse ja automatiseerimise puudumisest tööstusis.

Naistele antud lubadusist hoolimata on võim parteis meeste käes. Ainult kolmandik ülemnõukogu liikmeist on naised, aga nende liikmete töö on ainult vormikohane.

Tõeliselt poliitilises võimukeskuses, kommunistliku parteis, on keskkomitees 300-st liikmest vaid kümmekond naist. Ministrite nõukogus neid ei olegi, ka mitte poliitbüroos ja sekretäriaadis.

Kui ka naised on neisse traditsiooniliselt meesteameteisse pääsenud, siis saavad naised madalamat palka ja ametiredelil kõrgemale tõusnud naiste arv väheneb tunduvalt. Nikita Hrushtshev ütleski kord otsekoheselt: „Näib nii, et mehed peavad muret valitsuse eest ja naised teevad tööd".

Feministilehes räägitakse joodikute abielumeeste poolt põhjustatud probleemidest, emahoolekande puudulikkusest, üksikute emade raskest olukorrast ja päevakodude puudumisest. Neid puudusi ja naiste rasket olukorda on läänemaailmas edasi andnud ajaleht „Financial Times".

Teised lehed:

Kõrged toiduainete hinnad

Äsjased uurimused näitavad, et kanadalased maksavad praegu 10% rohkem oma toidu eest, kui samal ajal möödunud aastal. Uued uurimused ennustavad, et hinnatõusud võivad veelgi suureneda. Siiski Port Perry Star on kogunud informatsiooni, mis näitab, et kanadalastel pole põhjust veel kurtmiseks, kui nad oma olukorda võrdlevad teiste maadega.

Kuigi kilogramm (2,2 naela) parimat loomaliha (sirloin steak) maksab praegu $8.00 meie pealinnas Ottawas, siis sama hulk sama kvaliteediga liha maksab jaapanlasele $40.00 Tokio turul.

Sealiha kotletid Stokholmis maksavad $21.00 kg., Pariisis, toidukunsti pealinnas maksab kilogramm peekonit $21.00, kuna see Ottawas maksab $3.30.

Faktiliselt äsjane uurimine 15 maailma pealinnas paneb Ottawa kolmandale kohale odavusest ja Ottawa hinnad on enamvähem samasugused üle Kanada.

Siin on mõned näited: Toidukorvis, kus on 21 asja, mis maksab Ottawas natuke üle $61.00, maksab sama Londonis, Inglismaal, $85.00, Pariisis $109.00 ja Tokios $151.00.

Sellekõrval tuleb arvestada, kui kaua tööline peab töötama, et ta selles ulatuses oma nädalalise toiduhulga ostab. Ottawas kulub sellele keskmiselt kaheksa tundi. Pariisis 18 tundi, Buenos Aires'is 30 tundi. 15-st pealinnast kulutab Ottawa tööline vähim oma nädalalise toiduhulga ostmiseks. See on isegi odavam USA pealinnast Washingtonist. Kanadalased kulutavad tavaliselt 18% oma nädalateenistusest toiduks, mis on odavam kui enamuses läänemaailma riikides.

Kindlasti tarbijad ei saa siin jätta tähele panemata, et toiduhinnad tõusevad pidevalt nagu on olnud mitmeil aastail. Aga võrreldes teiste maadega, ei ole siinne olukord nii halb kui mõtleme. Tõde kogu asjas on, et keskmine kanadalane sööb praegu paremini vähema raha eest kui keegi teine maailmas.

„The Wiarton Echo"

Eesti küsimus 14-dat korda Briti BBC-s

LONDON (VE) — Briti BBC raadio ja televisioon andsid 19. jaan. pooletunnise saate Eesti olukorra kohta „Meet for lunch" raames. Seekordne programm käsitles okup. Eesti dissidentide Niklus-Kuke j.t. protsessi. Intervjueerijaks oli Briti tuntud televisiooni täht Vincent Kane ja intervjueeritavaks kirjanik Einar Sanden, E.V. kolonel Eini poeg. Eesti Vabariigi küsimus on nendes saadetes viimastel aastatel olnud juba 14-ndat korda kõne all ja informatsiooni andjaks on alati olnud Einar Sanden. E. Sanden on tegelikult kujunenud Eesti vabadusvõitluse kandvamaks esindajaks Briti avalikkusele. Maailma avalikkus on see foorum, kuhu tuleb osata sisse tungida nii trükistes kui ka sõnas.

Londonlane

Kommentaarid

Adelaide Eesti Seltsi juhatus Austraalias on saatnud „Vaba Eestlase" toimetusele pikema kirja, milles kinnitatakse, et seoses Austraalia Seltside Liidu juhatuse eitava otsusega ESTO-83 korraldamiseks Austraalias, on Välis-Eesti ajakirjanduses ilmunud tõsioludele mittevastavaid teateid, nagu oleks kõik eesti keskused Austraalias loobunud ESTO-83 korraldamise võimalustest.

Kirjas kinnitatakse, et Adelaide eestlaskond oli tegelikult nõus võtma ESTO-83 korraldamise austava ülesande enda peale, kuid selle seisukohaga ei olevat arvestanud Austraalia Seltside Liit, kes olevat talitanud küsimuse otsustamisel iseseisvalt ja ignoreerinud Adelaide eestlaste seisukohti.

Nagu pikast selgitavast kirjast nähtub, oli Eesti Päevade küsimus Austraalias mitmes instantsis arutusel ning seda kaaluti edasi-tagasi. Kõigepealt toimus 5. oktoobril 1980 suurem nõupidamine Melbournes Austraalia Eesti Seltside Liidu juhatuse ja kõikide eesti organisatsioonide esinduste osavõtul. Seal pooldati pidustuste korraldamist Sydneys häälte vahekorraga 14:4, kuid kummalisel kombel olid neli vastuhäält just Sydney organisatsioonide esindajate hääled. Küsimuse otsustamiseks peeti Sydneys 31. oktoobril sealsete organisatsioonide esindajate osavõtul uus koosolek, kus vastuhääli oli rohkem kui poolt hääli ja seega oli eestlaste elujõulisem ja suurem keskus pidustuste korraldajana rivist välja langenud.

Nüüd tegi Liidu kultuuriala korraldaja Tiiu Salasoo Adelaide Eesti Seltsile järelpärimise, kas sealsed eestlased ei soovi pidustusi korraldada. Kokkuleppe kohaselt A.E.S. Liidu esimehega saatis Adelaide E. Seltsi sekretär Ü. E. Kesknõukogule telegrammi, paludes otsuse tegemiseks anda nädal aega. Seltsi juhatus korraldas mitu nõupidamist oma allorganitega ja võttis lõpuks vastu otsuse: „Kui Ü.E.K.N. ja teised väliseestlaste keskorganisatsioonid ,arvestades raskuste ja miinustega, mida Ülemaailmsete Eesti Päevade korraldamine Austraalias kaasa toob, siiski sooviyad, et Austraalia eestlased korraldavad ESTO-83, siis on Adelaide nõus jõukohaselt nende päevade korraldamist organiseerima."

See otsus tehti telefoni teel teatavaks A. E. Seltside Liidu esimehele R. Kalamäele, kes selle varema kokkuleppe kohaselt edasi pidi andma New Yorki Ülemaailmsele Eesti Kesknõukogule. Liidu esimees kutsus nüüd kokku Liidu juhatuse koosoleku. Küsimuse otsustamisel langesid hääled pooleks, kuid eitava otsuse tegemisel oli kaalukeeleks esimehe hääl. Otsusest teatati kohe Ü. E. Kesknõukogule ning — nagu märgitakse Adelaide Eesti Seltsi juhatuse selgituskirjas — ei mainitud sellega seoses üldse, et Adelaide on nõus Eesti Päevi korraldama. Adelaide E. Seltsi selgituskiri kinnitab, et see käitumine on väga haavav ning selle selgituse ülesandeks on kinnitada, et „väga suur osa Austraalia eestlasi olid valmis niisugust suurt üritust, nagu seda on Ülemaailmsete Eesti Päevade korraldamine, oma peale võtma ja seda jõukohaselt läbi viima."

Eeltoodud Adelaide Eesti Seltsi juhatusele võiks omalt poolt kõrvaltvaatajana kommentaariks lisada, et siin on ilmselt tegemist mõningate arusaamatustega Adelaide ja Sydney vahel sidepidamisel. Kõiki tegureid ja asjaolusid arvesse võttes jääb siiski mulje, et Austraalia Seltside Liidu juhatus ja Austraalia eestlaste suurema keskuse Sydney eestlaskond kaalusid põhjalikult kõiki poolt ja vastu tegureid kui nad pidustuste korraldamise suhtes tegid oma eitava otsuse. „Vaba Eestlane" on saanud kirju ka Adelaide eestlastelt, kes on arvamisel, et kuigi Adelaide väike eestlaste grupp olleks võimeline need pidustused „jõukohaselt" läbi viima, ei oleks need enam selliseid suurejoonelised ülemaailmsed eestlaste pidusused, nagu need originaalselt on kavandatud.

★

Venelased on võtnud nüüd uue taktika Ühendriikide president Reagani ja välisminister Haigi süüdistustele reageerimisel. Vene eksperdid on selgusele jõudnud, et kui

(Järg lk. 3)

mmentaarid

laide Eesti Seltsi juhatus
alias on saatnud „Vaba
se“ toimetusele pikema kirja,
kinnitatakse, et seoses Aust-
Seltside Liidu juhatuse eita-
usega ESTO-83 korraldami-
Austraalias, on Välis-Eesti
anduses ilmunud tõsioludele
astavaid teateid, nagu oleks
esti keskused Austraalias loo-
ESTO-83 korraldamise või-
est.

as kinnitatakse, et Adelaide
kond oli tegelikult nõus võt-
TO-83 korraldamise austava
ie enda peale, kuid selle sei-
ga ei olevat arvestanud
alia Seltside Liit, kes olevat
id küsimuse otsustamisel ise-
lt ja ignoreerinud Adelaide
e seisukohti.

u pikast selgitavast kirjast
, oli Eesti Päevade küsimus
alias mitmes instantsis aru-
ing seda kaaluti edasi-tagasi.
ealt toimus 5. oktoobril
suurem nõupidamine Mel-
s Austraalia Eesti Seltside
juhatuse ja kõikide eesti or-
sioonide esinduste osavõtul.
ooldati pidustuste korralda-
ydneys häälte vahekorraga
uid kummalisel kombel olid
stuhäält just Sydney organi-
ide esindajate hääled. Kü-
otsustamiseks peeti Sydneys
oobril sealsete organisatsioo-
indajate osavõtul uus koos-
us vastuhääli oli rohkem kui
hääli ja seega oli eestlaste
sem ja suurem keskus pi-
korraldajana rivist välja
d.

d tegi Liidu kultuuriala kor-
Tiiu Salasoo Adelaide Ees-
le järelpärimise, kas sealsed
d ei soovi pidustusi korral-
Kokkuleppe kohaselt A.E.S.
simehega saatis Adelaide E.
ekretär Ü. E. Kesknõukogu-
rammi, paludes otsuse tege-
anda nädal aega. Seltsi ju-
korraldas mitu nõupidamist
lorganitega ja võttis lõpuks
tsuse: „Kui Ü.E.K.N. ja tei-
seestlaste keskorganisatsioo-
vestades raskuste ja miinus-
da Ülemaailmsete Eesti Päe-
rraldamine Austraalias kaa-
, siiski soovivad, et Aust-
estlased korraldavad ESTO-
on Adelaide nõus jõukoha-
de päevade korraldamist or-
ima.“

tsus tehti telefoni teel tea-
A. E. Seltside Liidu esime-
Kalamäele, kes selle vare-
kuleppe kohaselt edasi pidi
New Yorki Ülemaailmsele
Kesknõukogule. Liidu esi-
tsus nüüd kokku Liidu ju-
koosoleku. Küsimuse otsus-
langesid hääled pooleks,
tava otsuse tegemisel oli
leks esimehe hääl. Otsu-
ati kohe Ü. E. Kesknõuko-
g — nagu märgitakse Ade-
sti Seltsi juhatuse selgitus-
ei mainitud sellega seoses
t Adelaide on nõus Eesti
korraldama. Adelaide E.
igituskiri kinnitab, et see
e on väga haavav ning
ituse ülesandeks on kinni-
„väga suur osa Austraalia
olid valmis niisugust suurt
agu seda on Ülemaailmse-
Päevade korraldamine,
le võtma ja seda jõukoha-
viima.“

dud Adelaide Eesti Seltsi
e võiks omalt poolt kõr-
jana kommentaariks lisa-
in on ilmselt tegemist mõ-
arusaamatustega Adelaide
ey vahel sidepidamisel.
gureid ja asjaolusid arvesse
äb siiski mulje, et Aust-
eltside Liidu juhatus ja
a eestlaste suurema kes-
ney eestlaskond kaalusid
lt kõiki poolt ja vastu te-
ui nad pidustuste korral-
uhtes tegid oma eitava ot-
aba Eestlane“ on saanud
Adelaide eestlastelt, kes
isel, et kuigi Adelaide väi-
ste grupp olleks võimeline
ustused „jõukohaselt“ lä-
ei oleks need enam selli-
ejoonelised ülemaailmsed
pidusused, nagu need ori-
on kavandatud.

★

sed on võtnud nüüd uue
Ühendriikide president
ja välisminister Haigi süü-
reageerimisel. Vene eks-
n selgusele jõudnud, et kui

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

21. ja 22. veebr. dr. A. Mae, tel. 493-7231

28. veebr. ja 1. märtsil dr. J. Marley, tel. 921-7777

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Ühendriikide president ja välisminister süüdistavad N. Liidu rahvusvahelise terrori organiseerimises ning oma võimupiiride laiendamises vale ja pettusega, siis ei aita Tassi ja Pravda sõimust vaid tuleb tarvitada vastureageerimisel hoopis kavalamaid ja originaalsemaid võtteid.

Nüüd on uue stiili kohaselt rakendatud vastuaktsiooni teostamiseks N. Liidu saatkonnas Washingtonis nõunikuna töötav Vladilen Vasev, kes on viimasel ajal esinenud üsna mitmes raadio- ja televisioonisaates N. Liidu välispoliitika „õiendajana“ ja „valgustajana“. Vasevi eesmärgiks on N. Liidu käte puhtaks pesemine ja nende eemale manööverdamine kõigi pahanduse järele lõhnavate rahvusvaheliste sündmuste juurest, mis tal aga paraku kuidagi ei õnnestu.

Nii näiteks lükkab Vasev kategooriliselt ümber süüdistused, et N. Liit annab Salvadori punastele mässumeestele relvi, kuid ta ei saa salata, et vene relvasaadetised lähevad järjekindlalt Kuubale ja Etioopiasse, kust need tõenäoliselt rahutuste kolletesse edasi saadetakse. Kuuba ja Etioopia selja taha pugemine relvasaadetiste varjamiseks tundub naiivsena ja otsituna, eriti kui arvesse võtta, et venelased ei ole varem oma vallutuste teostamiseks rakendanud mitte ainult oma relvi vaid ka kuuba ja teiste riikide sõdureid.

Vaseville on tehtud ilmselt kõrgemalt poolt korraldus olla oma väljendustes tagasihoidlik ja isegi leebe, kuna Kremli poliitika eesmärgiks on ameerika rahvast mõjutada ning kiilu ajada administratsiooni ja rahva vahele, mis võimaldaks tulevikus taas detente poliitikat rakendada ja käed ameerika abi ja toetuse järele välja sirutada. Vasev ütleb, et Reagani ja Haigi väljendused on provotseerivad kuid N. Liit ootab kannatlikult N. Liidu ja Ühendriikide suhete arengut. Tema arvates olid Reagani ja Haigi märkused N. Liidu arvel kunstlikult teravaks aetud, et saavutada rahvamasside hulgas suuremat positiivset vastukaja president Reagani relvastuse suurendamise programmile.

Vasevilt küsiti muu-hulgas, mis ta arvab teravilja väljaveokeelust N. Liitu ja N. Liidu Ühendriikide vahelisest kaubavahetusest. Diplomaat vastas ülbelt, et N. Liidul on täiesti ükskõik, kas Ühendriikide administratsioon tühistab vilja väljaveo keelu või pikendab seda. Samuti olevat N. Liidule ükskõik, kas Reagani valitsus kavatseb kaubavahetust N. Liiduga suurendada või jatkab praegust poliitikat.

Vene saatkonnanõuniku vastused on kahtlemata diplomaatiliselt ja psühholoogiliselt põhjalikult läbitöötatud ja läbimõeldud. Venelased teavad väga hästi, et tavaline läbilõike televisiooni-ameeriklane on välispoliitilistes küsimustes võrdlemisi naiivne ja väheteadlik ja teda on paiguti väga lihtne valedega mõjutada. On mõeldav, et peatselt hakkavad Ühendriikides levima arvamised ja kuuldused, et teravilja väljaveokeelul ja kaubanduse piiramisel N. Liitu ei ole mingisuguseid tagajärgi, kuna venelased elavad väga hästi ilma ameerika viljata. Väheseid vist huvitab see fakt, et selle jutu rääkijaks ja levitajaks oli N. Liidu saatkonnanõunik Washingtonis.

AMI

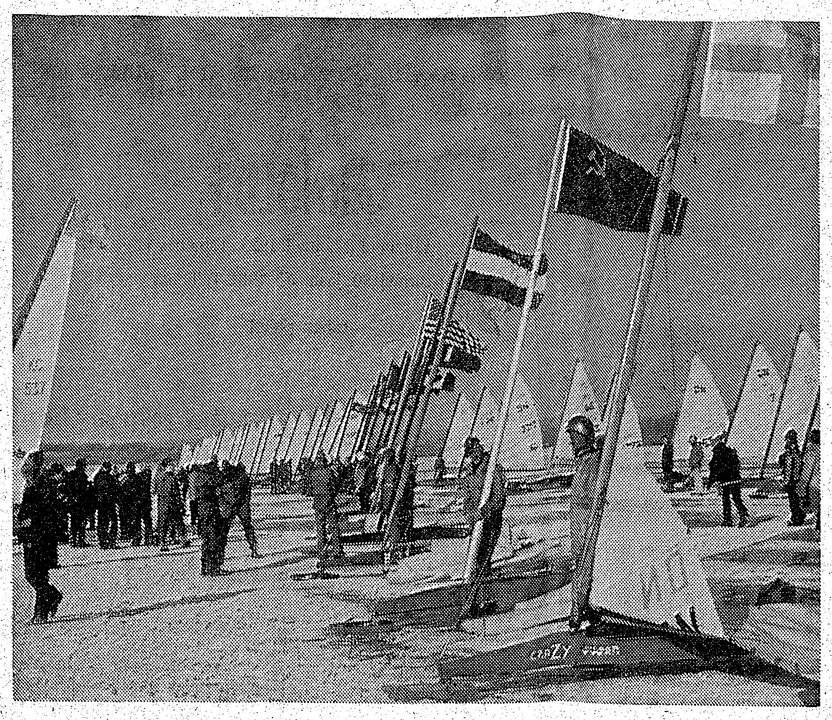

Jääpurjekate pikk rivi Hamiltonis äsja toimunud maailma meistrivõistlustel.

Foto: Tommy Tomson

Eesti jääpurjetajad Hamiltonis tagaplaanil

Hamiltoni ajalehe jutuajamine endise maailmameistri Matti Kuulmanniga

HAMILTON (VE) — Lisaks maailmameistrivõistlustele jääpurjetamises peeti Hamiltonis, Ontarios, ka Ameerika ja Kanada meistrivõistlused jääpurjetamises, millest osa võtsid Eestist võistlustele saabunud jääpurjesportlased. Ameerika lahtistel meistrivõistlustel oli parimaks eestlaseks Ain Vilde, kes tuli kolmandale kohale, kuna Künno Kalk tuli viiendaks. Teised eestlased jäid tihedas konkurentsis tahaplaanile.

Toronto suured ajalehed ei ole pühendanud nendele võistlustele üldse tähelepanu, - väljaarvatud hommikuleht „Globe and Mail“, kes avaldas enne võistlusi pikema artikli jääpurjetamisest.

Selles artiklis oli eestlasi esile tõstetud kui maailma paremaid jääpurjesportlasi.

Hamiltoni ajalehed on siiski võistlustele rohkem tähelepanu osutanud ning „The Spectator'is“ on ilmunud võistluste ja võistlejate kohta mitu artiklit. Artiklites vaadeldakse jääpurjesporti ning selle harrastamist Põhja-Ameerikas ja Euroopa riikides. Ühes artiklis mainitakse, et võistlejaid on ka Eestist, kuid teises artiklis kirjutatakse, et möödunud aasta meister Matti Kuulmann on N. Liidust.

Kolmandas artiklis on tehtud pikem jutuajamine Matti Kuulmanniga, kelle kohta üteldakse, et ta sünnilt eestlane.

Kuulmann ise kinnitab ka ajalehele, et ta on eestlane, kes esindab N. Liitu.

39-aastane Kuulmann ütleb Hamiltoni ajalehele, et jääpurjetamine ei ole maailmas eriti populaarne spordiala, kuid et seda harrastatakse tema kodumaal. Ta jutustab, et jääpurjetamist on Eesti võimalik harrastada novembri lõpust kuni märtsi lõpuni.

Kuulmannil ei ole andmeid kui palju on Eestis jääpurjesportlasi, kuid ta arvab, et neid on rohkem kui Kanadas.

Kuulmann jutustab, et ta on elukutselt sadamakapten ja jahtklubi president. Jääpurjetamist on ta harrastanud juba kümmekond aastat ning alles viimase kahe või kolme aasta jooksul on ta jõudnud tippklassi. Eestis suhtutakse temasse kui maailmaklassi sportlasesse. Leht ütleb lõpuks, et Ühendriigid ja Poola on võitnud kumbki maailma meistrivõistlused kolmel korral kuna Eesti (N. Liit?) on võitnud need kahel korral.

Balti Õhtu Kalifornias

Tihe koostöö eesti, läti ja leedu rahvusgruppide vahel

REDWOOD CITY, Kal. — 24. jaan. toimus siin Am. Leegioni Majas järjekordne Balti Õhtu Põhja-Kalifornia baltlastele. Traditsiooni alustasid lätlased möödunud aastal. Kokku tuli 200 inimest. Seekord oli osavõtjaid üle kolmesaja. Vastavalt kokkuleppele toimuvad Balti Õhtud igal aastal märtsi kuus, mil rahvusgrupid on otsustanud oma üritusi mitte korraldada.

Eestlaste poolt tervitas San Francisco Eesti Seltsi esimees Peeter Grüner, kes oli ka ettevõtte peakorraldajaks. Järgmisena rääkis Põhja-Kalifornia Läti Seltsi esimees Ojars Celle.

Leedulasi esindas Romas Tervydis, kelle kaheminutiline kõne sai mitu vaheaplausi.

„Ma vaatan optimistlikult maailmasündmustele ... Esiteks: USA sai uue administratsiooni. Teiseks: me saime pantvangid tagasi ... Olla 444 päeva pantvangis andis Ameerikale suure õppetunni ... Balti riike on hoitud 40 aastat pantvangidena ... Tulevikus meie vabadusvõitlus peaks olema arusaadavam,“ ütles kõneleja muu-hulgas.

Ettekannete osa kujunes rikkalikuks ja nauditavaks. Noor sopran Pamela Veidemann laulis „Minu isamajakene“, „Oleksin laululind“, „Hällilaul“ ja „Kodukotus“. Pianist Paul Zavilsky kandis ette Chopin'i Ballaad fa-minooris. Noor sopran Liisa Vahur esitas „Mis värvi on armastus“ ja kolm ameerika jazz-laulu, saades tugevaid aplause.

Teda saatsid ajutiselt Kalifornias viibivad N. Eestist põgenenud elukutselised muusikud Raivo Parind ja Tõnu Sepp.

Leedu rahvatantsijad Danute Janute juhtimisel esitasid neli tantsu. Tantsijad olid noored, mõnele oli see esmakordne esinemine. San Francisco Läti Segakoor esines Vija Adamovicz'i taktikepi all. Eriti ühendavalt mõjus lõpulaul „Puhu tuul ja tõuka paati“, mida laulis kaasa saalitäis rahvast — iga rahvus omas keeles.

Järgnenud seltskondliku osa ajal näidati kõrvalruumis Portlandi „Kaja“ ja L.A. Eesti Päevad 1979 videofilme.

Toitlustamise eest hoolitsesid prouad: Erna Lepp, Paula Kaldre, Magda Kõivsaar, Elena Sumeri, Sirje Vahtra ja Marta Meiusi. — Laud oli rikkalik. Tänu tegijatele — seda ütlesid ka lätlased ja leedulased.

USA ja N. Liidu noorsportlased kohtuvad Tallinnas

Kavade kohaselt saab Tallinna Komsomoli staadion 1. juuniks uue sünteetilise kodumaise rajakatte. 15. juunil toimub seal neljas üleliiduline hüppesportlaste päev.

Staadioni kapitaalremondi teeb mine lõpetatakse aga juuli kuuks, mis toimub seal USA—N. Liidu juunioride matsh 1981 kergejõustikus. Kahtlemata kujuneb see Eestis suursündmuseks, kuna praegu on noorte kergejõustiklaste hulgas juba terve rida maailmarekordi omanikke.

Võistluste peakorraldajaks on olümpia medalimees kaugushüppes Tõnu Lepik, kes praegu tegutseb Eesti kergejõustikukoondise vanemtreenerina.

Vastupanu „ühtsele nõukogude rahvusele"

„Schwetzinger Zeitung“ kirjutab selle pealkirja all oma 8. jaan. numbris:

„Ebakindlus ja mõnel juhul isegi hirm rahvusliku identsuse säilitamise pärast on konfliktide ja pingete peapõhjused, seisis ühes avalikus kirjas, mille 40 eesti intelligenti ja teadlast saatsid oktoobrikuu lõpul „Pravdale“, enne kui see sai hiljuti läänes teatavaks. See hoiatus pole kehtiv üksnes väikse, 1940. a. annekteeritud balti vabariigi kohta. Ka teistes nõukogude vähemusrahvaste juures teevad vaatlejad kindlaks kasvavat iseseisvustahet ja vastumeelsust „ühtse nõukogude rahvuse“ vastu.

Sellel taustal ja vastupanul kasvavale venestamissurvele toimus Tallinnas protsess kahe prominentse eesti inimõiguslase, bioloog Mart Nikluse ja keemik Jüri Kuke vastu. Nagu teada, demonstreerisid läinud sügisel Eestis tuhanded koolinoored eesti keele ja kultuuri mahasurumise vastu. Väike eesti rahvas napilt miljoni elanikuga, näitab jällegi oma eriti tugevat iseseisvustahet.

Et ka 40 aastat pärast nõukogude vägivallaakti Eesti, Läti ja Leedu vastu Balti riigid koputavad oma suveräänsusõigusele ja põhiseadusest kinnipidamisele, ja et eesti intelligendid kui ka sajad katoliku preestrid Leedus on valmis hoolimata ähvardustest ja repressaalidest rahvusliku asja eest võitlema, on üks sümboolselt raske märk.“

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad.
Annetaja soovid täidetakse.
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

GM
REIN KOPPEL
CHEVROLET · OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 465-4650 või 465-4659
Pank avatud: päeval 10.00 — 3.00 (esmasp.
Ühenduses on jõud reedeni), õhtul 5.30 — 8.00 (esmasp. ja neljap.)
LAENUD SOODSATEL TINGIMUSTEL KAASMAALASTELE
Informatsiooni saab pangast lahtioleku aegadel.
Kõik uued laenud on laenuvõtja surma puhul kindlustatud kuni $30.000.— ulatuses, jäädava töövõimetuse puhul on kindlustatud kuni $10.000.— ulatuses vastavalt kindlustuste tingimustele.

DESIGN PRODUCTS'i iga-aastane
KEVADVÄLJAMÜÜK
JÄTKUB
Mõned näited väljamüügikidest:
- Suusad ja suusavarustus: suusakomplekt (suusad, saapad, kepid, sidemed, kontsaplekid) alates $44.90
- Suusaülikonnad 50—60% hinnaalandust
- Iittala klaaskaubad 25—40% hinnaalandust joogiklaase, vaase, küünlajalgu jm.
- Saunaseebid — tavaliselt $1.75, nüüd $1.00
- XZ shampoon — 6 pudelit pakis $4.00
- Laastulambid — 30% hinnaalandust
SUUR HINNAALANDUS KÕIKIDELT KAUPADELT
design products
288 Danforth Ave.
466-8001
Räägitakse eesti keelt

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$38.—	$42.—
Poolaastas	$21.—	$23.—
Veerandaastas	$11.—	$12.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$61.—	$67.—
Poolaastas	$33.—	$35.50
Veerandaastas	$17.—	$18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $76.—, poolaastas $38.—, veerandaastas $20.—
Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 50 centi.
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE“ ja USA aadressidele „ZIP CODE“
Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7
Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „ “ _____ 19____. Tellimise katteks lisan $ _____ sinajuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi _____
Aadress _____
_____
_____

Südamest tulev kaastunne Koidu'le ja vanavanematele

ANDRUSE

Õnnetu surma puhul

MARGIT ja ILMAR HEINSOO perega

Armast

ANDRUS VASILA't

leinavad

KENNET MEIPOOM ja perekond

Armsat sõpra

ANDRUS VASILA't

leinab

INDREK KOOP vanematega

Thunder Bay's surma läbi lahkunud head sõpra

ARTHUR TIBAR'it

mälestavad

G. HOLST
A. JAAKO perek.
H. KENT perek.
E. KOMPUS
E. KOODI
L. KRUPP
K. LATT perek.
A. LEHTSALU abik.
P. MÄEPEA abik.
I. MIKS
V. PIHLAP abik.
E. PÕLTSAMAA
L. RAUDSEPP abik.
V. REILJAN abik.
H. SAAGE
A. SAGURI abik.
A. STEINBERG perek.
H. TERAMAA
H. TUBRO abik.
H. UUSTALU abik.

Kauaaegset ühingu liiget

ARMIN VAHER'it

leinab

TORONTO EESTI VÕITLEJATE ÜHING

Kauaaegset armast naabrit

ARMIN VAHER'it

mälestavad

MINNI SAAR
MART SAAR

SÜDAMLIK KAASTUNNE PROUA ROSALIE TUULING'ULE
TEMA POJA

ARNOLD'i

sündinud 17. mail 1923 Tallinnas
surnud 30. jaanuaril 1981 Tallinnas

surma puhul

HINDREK POSTI perekond

Mäletame kurbuses meie Ringi liiget

KARL KASEKAMP'i

sündinud 8. veebruaril 1916 Järvamaal
surnud 16. veebruaril 1981 Bellevilles

EESTI ETNOGRAAFILINE RING KANADAS

Ootamatult surma läbi lahkunud armsat ja truud sõpra

KARL KASEKAMP'i

mälestavad kurbuses

PEARO, NORA, HELJU,
RAIVO ja LAINE NÕMMIK

Trentonis

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

•

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

---

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal) **221-1159**

R. S. KANE
Funeral Directors

WILLOWDALE ONTARIO

Palume muuta tel. nr. „Vaba Eestlase" 1981 a. kalendris lk. 50.
EKBERG'S UPHOLSTERING & INTERIOR töökoha tel. nr. on **755-9154** (mitte 775-9154)

EKBERG's

UPHOLSTERING & INTERIOR

128 Manville Rd. Tel. 755-9154
Scarboro, Ont. M1L 4J5 kodus 757-0269

Eesti kitarristi menukas kontsert

Eestlane Boris Bagger ja tema alaline partner, sakslanna Elisabeth Stephan (sopran) andsid Ettlingeni lossis kontserdi. Korraldaja oli Karlsruhe Riiklik Muusikaülikool. Viimse kohani täidetud lossisaalis esineti duo- ja soolopaladega tuntud heliloojailt nagu Carl Maria von Weber, Benjamin Britten j.t. Mõlemad kunstnikud said tugeva aplausi osaliseks. Ka kohalik saksa ajaleht avaldas kontserdi kohta kiitva hinnangu. Esile tõsteti eriti Stephani ilus, tume tämber ning hõbeselge hääleköla ja Baggeri kunstipärane kitarrimäng.

(E. Rada)

Kala- ja jahimeeste edukas aasta

Seltsi esimeheks jäi Helmuth Riko

Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi liikmete korraline peakoosolek peeti Eesti Majas 1. veebruaril.

Pärast koosoleku avamist esimehe Helmut Riko poolt, mälestati leinaseisakuga 2. aprillil 1980. a. Vancouveris surma läbi lahkunud seltsi auliiget Ernst Hansoni.

Peakoosolekut juhatasid J. Käis ja H. Viiding. Protokollisid A. Nüüd ja Lia-Mai Barras.

1980. a. tegvusaruande esitas seltsi sekretär. Aruandest selgus, et tegevus on olnud sportlike ja pidulike ürituste osas rohkearvuline ja tulemusterikas.

Kõige suurema kulupostiga on olnud Balti meeskondade vahelisest ja Vaba Olümpia laskevõistlustest osavõtmine.

Pärast revisjonikomisjoni aruande ärakuulamist kinnitati aruanded üksmeelselt tänuga juhatusele ja aruannete koostamisel kassapidajat abistanud Peeter Kruuk'ile.

1983. a. liikmemaksuks jäi seninе määr — $12.00.

Selles summas on föderatsiooni liikmemaksuks ja õnnetuste vastu kindlustamiseks $10.25. Seega jääb seltsi kassasse ainult **$1.75.**

Selleks, et ei katkeks tasuta föderatsiooni kuukiri „Angler and Hunter" saabumine ja õnnetuste vastu kindlustus, soovitati liikmemaks tasuda hiljemalt märtsikuu lõpuks. Allorganite, aukohtu ja E. L. K. esindajate koosseisud valiti endises koosseisus üksmeelselt tagasi. Seega kuuluvad juhatusse: esimees — Helmut Riko, abiesimehed — August Nõmm ja Eric Püss, sekretär — Edward Saar, abisekretär — Lia-Mai Barras, välissekretär — Hendrik Kask, kassapidaja — Karl Paap, abikassapidaja — Paul Kunstimees, varahoidja — Fromhold Aadli, abivarahoidja — Albert Lukk, ametita liige — Heldur Suurna.

Revisjonikomisjon: Juhan Käis (esimees), Härm Kore ja Heino Viiding. Asemikud H. Särg ja J. Tõld. Aukohtu koosseisu — Härm Kore (esimees), Juhan Käis ja August Nüüd. Esindajaiks Eesti Liitu Juhan Käis, August Nüüd ja Heino Viiding.

Viies päevakorrapunkt kustutati päevakorrast ja vana juhatus valiti üheks tegevusaastaks edasi.

Vastavalt kodukorra eeskirjadele on juhatuse liikmed õigustatud võtma vastu uusi liikmeid ja liikmemakse.

Juhatus loodab, et liikmeks astuda soovijad ja liikmemaksude tasujad seda võimalust kasutavad.

Seltsi aadressiks on endiselt sekretäri aadress: 39 O'Connor Dr. Toronto, Ont. M4K 2K3.

S. K.

Aasta oli õnnistusrohke

Vancouveri Peetri koguduse peakoosolek

VANCOUVER (VE) — Veebruar on saanud Vancouveri eestlaste peres organisatsioonide peakoosolekute pidamise kuuks. Õieti algab see periood juba jaanuari viimase pühapäevaga.

25. jaanuaril pidas Vancouveri Peetri kogudus oma peakoosoleku. Aruannetest selgus, et möödunud aasta tegevus oli olnud õnnistusrikas.

Õpetaja Thomas Vaga tööpõld ingliskeelsete jumalateenistuste ja leeriõpetuste korraldamisel on vilja kandnud. Sellest osavõtjad on perekonnad kus üks abielupooltest on ingliskeelne.

Aasta jooksul on peetud 85 jumalateenistust ja keskmine kirikuliste arv on olnud 112.

On peetud 42 piiblitundi ja 37 pühapäevakooli tundi. 5 külalisõpetajat on pidanud 9 teenistust aasta jooksul. Koguduse õpetaja on alustanud abiellumise eelnõutundide pidamisega neile, kes soovivad abielluda ja on peetud 16 sarnast tundi.

Majandusaruannetest selgub, et koguduse elu näitab tõusu — on rahalist ülejääki olnud. Uutest majanduslikest ettevõtmistest märgiti, et kogudusel on kohustus aidata õpetajale kaasa tema isikliku peavarju muretsemisel

ja ehitada õpetajale kantseleiruum koostöös kirikufondiga, kes on Vancouveri kiriku maja valitseja.

Kauaaegsetest juhatuse- ja nõukoguliikmetest jäid n.ö. „ametipuhkusele" esimees Rudolf Olljum, Juhan Randsalu, Eduard Soide ja halva tervise tõttu Felix Vaide. Nendest kolm esimest on kirikuvanemad ja jäävad edasi tegevusse koguduse töö juures.

Uus juhatus ja nõukogu 1981 aastaks on järgmine: Lembit Pütsep esimees, Juhan Eilau abiesimees, Hilda Joasalu kirjatoimetaja, Albert Krug laekur, Arthur Treikelder majandussekretär, Alexander Vare varahoidja, Arnold Napp abilaekur Victorias, Paul Sander kroonikakirjutaja, Lydia Tuulit ja Teema Rautiala abilaekurid, Tarmo Viitre ja August Schmuul abimaj. sekretärid, Ellen Remmel abikirjatoimetaja, Maldur Marits nõukogu liige.

Piiskop peksti surnuks

Ühes Albaania kooduslaagris peksti surnuks piiskop Ernest Coba (68), kes oli enne vahistamist apostoolne administraator Shködres. Selle teate avaldas Rootsis tegutsev „Slaavi missiooni selts".

Coba oli pidanud salaja jumalateenistuse kaasvangidele. Sündmuse avastanud valvurid peksid kõik osalejad metsikult läbi. Piiskop Cobe, kes viibib juba palju aastaid laagris, ei elanud seda karistust üle.

ER

● Rootsi Turismi Nõukogu esindajaks Shveitsis on 26-a. Karl Wellner Stokholmist, kes lõpetanud Stokholmi Kaubandusülikooli. Ta sai pärast ülikooli lõpetamist stipendiumi Rootsi Ekspordi Nõukogu kontorisse Zürichi, rootsi firmade abistamiseks ekspordi alal, nende seas ka reklaam turismile. Aastase kohalviibimise järele paluti teda edasi jääda. Ta tegi seda ja töötab nüüd ainult turismi küsimustes, peale Shveitsi veel Itaalia, Austria ja Prantsusmaaga. Karl Wellneri vanaisa on Tallinnas tuntud Kawe shokolaadivabriku omanik Karl Wellner, kes elab Stokholmis.

wintario

Winter Warm Up Bonus Draw

FEBRUARY·26·

65 Bonus* Prizes
5-$100,000
10-$50,000
50-$10,000

30 Grand** Prizes
6-$100,000
24-$25,000

*Ei ole lisavõidud
**Baseeruvad 6 miljonile väljaantud piletile

Wintario's got a cheery way to take the chill out of winter. With a Winter Warm Up Bonus Draw. Over $5 million in tax-free prizes. Including $1½ million in Bonus Prizes. The seven-digit Bonus Draw ticket number gives you a chance to win one of 5 - $100,000, 10 - $50,000 or 50 - $10,000 Bonus Prizes. If your Bonus Draw number corresponds exactly to any one of the 65 Bonus numbers drawn, you're either a $10,000, $50,000 or a $100,000 winner! That's $1½ million in Bonus Prizes! The regular six-digit ticket number gives you a chance to win one of 6 - $100,000 or 24 - $25,000 Grand Prizes. And there are 331,914 other prizes. That's $3,618,000 worth of regular tax-free prizes!

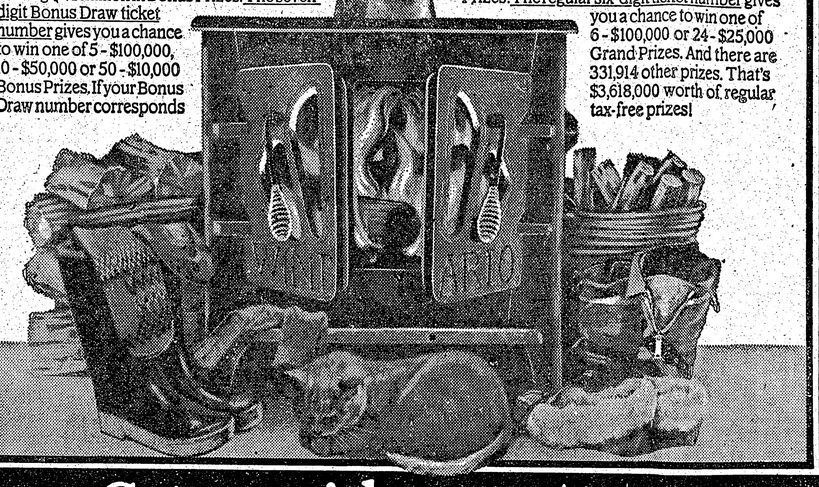

Get your ticket now. $1.00

Wintario võttis kasutamisele lõbusa meetodi kuidas võita talve külmalainet. See toimub talvesoojenduse boonuste loosimisega. (Winter Warm Up Bonus Draw). Üle 5 miljoni dollari maksuvabasid võite. Kaasaarvatud 1,5 milj. dollarit boonus-võite. Seitsme-numbriline boonuse loosimise pilet annab teile võimaluse võita ühe 5-st 100.000 dollarilisest, 10-st 50.000 dollarilisest või 50-st 10.000 dollarilisest boonus-võidust. Kui teie boonus-loosimise number vastab täpselt ühele 65-le loosimisel väljatõmmatud boonus-numbrile, siis olete 10.000, 50.000 või 100.000 dollari võitja. Kogusummas on 1,5 miljonit dollarit boonus-võitusid. Regulaarne kuue-numbriline pilet annab teile võimaluse võita ühe 6-st 100.000 dollarilisest või 24-st 25.000 dollarilisest suurvõidust. Ja peale selle on seal veel 331,914 muud võitu. Kogusummas 3.618.000 dollari suuruses summas regulaarseid maksuvabasid võite.

OSTKE OMA PILET KOHE $1.00

Teadaanne Kanada eestlastele

Vastavalt Eestlaste Kesknõukogu Kanadas (EKN) Valimiste Peakomitee juhatuse otsusele 11. veebruarist 1981 kuulutatakse käesolevaga välja Eestlaste Kesknõukogu Kanadas 11. koosseisu valimised, mis on kavandatud 23. maist kuni 8. juunini 1981. Valimistel omab hääleõiguse iga Kanadas elunev eestlane, kes valimiste tähtaja viimaseks päevaks, 8. juuniks 1981, on saanud 18 aastat vanaks ja kes Valimiskorra kohaselt on võetud EKN valijate nimekirja.

Hääleõiguslike kohta andmete saamiseks pöördub EKN Kanada eesti organisatsioonide ja koguduste poole. Et kindlustada võimalikult täieliku ja täpse valijate nimekirja koostamist, on iga hääleõiguslik palutud en ise registreerima. See kehtib eriti nende kohta, kes viimastel aastatel on muutnud elukohta või saanud 18 aastat vanaks. Isikulised andmed (nimi, perekonnanimi, vanus ja aadress) tulevad saata EKN büroole aadressil: Estonian Central Council in Canada, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6. Igal hääleõiguslikul eestlased on õigus EKN büroos kontrollida enda võtmist valijate nimekirja.

Kandidaatide ülesseadmine toimub ajavahemikul 22. veebruarist kuni 6. aprillini 1981. a. järgmise korra kohaselt:

Kandidaadiks võib üles seada igat Kanadas alaliselt elunevat eestlast, kes on võetud EKN valijate nimekirja ja kes 6. aprilliks 1981. a. on vähemalt 21 aastat vana. Kandidaadid esitatakse Valimiste Peakomiteele vastava esitamiskirjaga, millele on alla kirjutanud kandidaadi esitaja ja vähemalt viis soovitajat, kes kõik peavad olema võetud valijate nimekirja. Kandidaadi esitaja allkiri esitamiskirjal peab olema tõestatud Valmiste Peakomitee liikme, Valimiste Peakomitee poolt volitatud isiku või kohaliku Eesti Seltsi juhatuse liikme poolt.

Soovitajate allkirjade õigsust kinnitab esitaja oma allkirjaga esitamiskirjal. Esitamiskiri peab sisaldama kandidaadi kirjaliku nõusoleku kandideerimiseks. Koos esitamiskirjaga tuleb tasuda neliükümmend dollarit toetusena valimiste läbiviimise kuludeks.

Postiteel saadetud esitamiskiri loetakse õigeaegseks kui ta kannab hiljemalt 6. aprilli 1981. a. postitemplit.

Posti teel saadetavad esitamiskirjad soovitav saata tähitud kirjana.

Esitamiskirja vormid on saadaval EKN büroost ja kohalike Eesti Seltside juhatustelt.

Valimiste Peakomitee kontrollib esitamiskirjade ja ülesseatud kandidaatide vastavust Valimiskorra sätetele ja nõuab esitajalt võimalike puuduste kõrvaldamist. Kui puudused määratud tähtajaks pole kõrvaldatud, tühistatakse esitamiskiri.

Peakomitee koostab lõpliku kandidaatide nimekirja ja avaldab selle kohalikes eesti ajalehis üldiseks teadmiseks.

Iga kandidaat võib saata oma esindaja Peakomitee koosolekule. Esindaja isik peab olema määratud kandidaadi esitamiskirjas või tehtud teatavaks hilisema kirjaga. Esindaja ei või olla ise kandidaat ja ta omab Peakomitee koosolekul sõnaõiguse.

Kõik kirjavahetus ja asjaajamine Valimiste Peakomiteega toimub EKN büroo aadressil: Eestlaste Kesknõukogu Kanadas (Estonian Central Council in Canada), 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6. Tel. 465-2219.

Valimistest osavõtt on iga vaba eestlase õigus. Sellega täidame oma kohustust raugematult jätkata võitlust vaba Eesti taastamiseks.

Torontos, 11. veebruaril 1981.

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS

VALIMISTE PEAKOMITEE JUHATUS

Esimees: E. Soomet
Abiesimees: J. Lepp
Sekretär: R. Marley

Leedulaste suurpäev Torontos

Ontario peaminister William Davis Leedu Vabariigi aastapäeva aktusel

Leedu Ühiskond Kanadas korraldas möödunud pühapäeval Toronto Ülikooli aulas Leedu Vabariigi 63. aastapäeva tähistamiseks kontsertaktuse, millest võtsid osa ka Ontario peaminister William Davis ning opositsioonis oleva liberaalide partei juht dr. Stuart Smith, kes mõlemad esinesid sõnavõttudega. Eesti rahvusgrupi poolt andis oma Balti maabrile südamlikud tervitused edasi aupeakonsul I. Heinsoo.

Aktusel oli peakõnelejaks kirikuõpetaja dr. J. Sarauskas Chicagost, kes on varem töötanud Ühendriikide välisministeeriumis ning kellel on seega lähem ülevaade Ühendriikide poliitilise masinavärgi töösüsteemist.

Dr. Sarauskas mainis, et meil on tähtis ise pääseda nendele positsioonidele, kus poliitikat tehakse ning siin ootavad Ameerika mandril üles kasvanud ja haridusse saanud noori leedulasi ees suured ülesanded.

Aktuse kontsertosas esines kõrgekvaliteediline segakoor „Valunge" mitme lauluga.

Leedu Vabariik kuulutati välja 16. veebruaril 1918. aastal — seega on Leedu Vabariik mõned päevad vanem Eesti Vabariigist. Leedu iseseisvus likvideeriti 1940. aasta suvel kui punaarmee okupeeris kogu maa, rakendas kommunistliku valitsuse ja annekteeris lõpuks Leedu täielikult.

Leedus on viimasel ajal samuti nagu Eestis ja Lätis tekkinud tugev rezhiimivastane liikumine, mis nõuab leedulastele inimõiguste, vabaduse ja enesemääramise õiguse taastamist.

Leedu, eesti ja läti vabadusvõitlejad on ühiselt vabasse maailma saatnud mitu deklaratsiooni, milles nad nõuavad balti rahvastele nende õiguste taastamist.

Pärast aktust toimus Leedu Majas College Streetil vastuvõtt ja lõunasöök kutsutud külalistele.

Reis Vancouverist Jeruusalemma märtsis

VANCOUVER (VE kaastööliselt) — Pastor Thomas Vaga algatatud mõte, et külastada Iisraeli kevadel kui seal loodus on ilusas lilleehtes, on leidnud vastukaja eestlaskonnas. Vancouverlastega ühineb kaasasõitjaid Torontost, Seattlest, Takomast ja Lakewoodist. Kavatsetakse külastada ja tutvuneda Piibli lehekülgedel nimetatud kohtadega ja kõndida radadel, kus Jeesus kõndis ja sai alguse ristiusk. Tagasisõidul on ette nähtud nelja päevane Ateena ja selle ümbruse külastamine. 1. aprillil loodetakse jõuda tagasi Vancouverisse.

Veel on võimalus kaasareisimiseks, kuid tuleb rutata registreerimisega. Õpetaja Thomas Vaga telefon on (604) 263-4527 ja aadress: 6915 Oak St., Vancouver, B.C.

Poola üliõpilased said ametiühingu

VARSSAVI — Poola kommunistlik valitsus andis järele streikivatele üliõpilastele ning lubas neil moodustada oma huvide kaitseks ametiühingu. Ametivõimud tulid üliõpilaste nõudmistele vastu alles siis kui üliõpilased okupeerisid kogu maa ulatuses mitmes ülikoolis ülikoolihooneid ja otsustasid välja kuulutada üldstreigi kui nende nõudmisi ei rahuldata. Poola kommunistliku partei juht Stanislaw Kania on külastanud viimaste päevade jooksul Ida-Saksamaad ja Tshehhoslovakkiat, kus ta ülesandeks oli kinnitada, et kommunistlik partei on Poolas olukorra peremees.

Eesti lesk mees soovib kirjavahetust

EESTI NAISEGA

aastates 34—44 võimaliku abielu mõttes. Lapsed ei kujune probleemiks!

Palun kirjutage aadressil:
Viru Veebergel, Box 7, 4618, 4th St. N.W., CALGARY, Alberta T2K 1A2

INCOME TAX PREPARATION
MARK TUOMOLA, B.A.
191 Eglinton Ave. E., room 206
— Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801
Töötanud 1973. a. alates

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Pagariäri neile, kel on peen maitse
Äri avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

Uued kasukad tellimistööna
Kasukate parandused, ümbertegemised ja puhastused soodsate hindadega
Aadress: 5463A Yonge St.
Willowdale, Ont.
(The Finnish Place'i peal)
THE FURRIER
OLLI NIEMINEN
Telefonid: 224-2008, 881-0189

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ☆ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ☆ Kanvaa mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2205, kell 3—5 p.l.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 353-7816

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

Väiksemaid REMONTTÖID
majade juures:
elekter, torud, puutööd jne.
Helistage — J. MEIUSI 225-3283

Võtan üksikuid pensionäre perekonda. Täielik hoolitsemine.
KOIDULA KITTASK, tel. 469-1368

M.T. MANKIN REAL ESTATE REALTOR
MARK T. MANKIN REALTOR
2670A Yonge St. (at Lytton Blvd) Toronto M4P 2J5
Kinnisvara ostu või müügi korral helistage
TOOMAS MANKIN, tel. 487-4477, kodus 447-2017

SPORT

Lembit Kõva heas vormis

Laupäeval, 14. veebruaril peetud York piirkonna suusavõistlustel Richmond Hill'is tuli 5 km distantsil esikohale (45. ja vanemate klassis) vana suusaspordiveteran Lembit Kõva, kes on varemail aastail olnud oma klassis mitmekordne Muskoka suusamaratoni võitja. L. Kõva on praegu 73 aastat vana ja näitas veel kord oma head vormi, et sport on parim vahend tervise korrastamiseks.

Samal võistlustel tuli 5 km. distantsil Lembit Joselin kolmandale kohale.

Omapärane rekord kümnevõistluses

Lääne-Saksamaa sportlane 26-aastane Helmut Aret tegi kõik kümnevõistluse alad läbi 15 minuti ja 8 sekundi jooksul. Esimese ja teise päeva alade vahel ta puhkas ühe minuti.

Tulemused: 100 m — 12,5, kaugus — 5.28, kuul — 8.69, kõrgus — 1.60, 400 m — 76,3, 110 m tj. — 19,2, ketas — 26.08, teivas — 3.90, oda — 48.86, 1500 m — 5.21,1.

Kuigi tagajärjed ei ole esmaklassilised, peavad mõned spordiajalehed saavutust maailmarekordiks.

Spordimärkmik

Torontos toimus päevalehe „Toronto Star" tavakohane kergejõustiku sisevõistlused, millest mitme maa parimaid sportlasi osa võttis. Naiste 50 jardi jooksus ameeriklane Evelyn Ashford jooksis uue USA rekordi ajaga 5,84, meestest samal distantsil oli esimene ameeriklane Carl Lewis, aeg 5,31. Naiste kolmevõistluses oli esimene inglane Judy Livermore 3063 punktiga, teise ja kolmanda koha said kanadalased Jill Ross 2969 ja Diane J. Konihowski 2963 punktiga. Naiste 50 jardi tõkkejooksus oli esimene ameeriklane Benita Fitzgerald 6,72, meestest samal distantsil Ronaldo Nehemiah uue maailmarekordiga 5.98.

Naiste 600 m jooksu võitis ameeriklane Lorna Forde ajaga 1.30,63, meeste 1000 m jooksu keenialane Mike Boit 2.22,59, meeste 1500 m kanadalane Scott Robertson 3.53,89 ja 600 m jooksu kanadalane Mark Enyourt 1.18,57. Naiste 1500 m jooksu võitis kanadalane Jan Merrill 4.17,62, meeste miili iirlane Eamonn Coghlan 3.55,63, mis on uueks Euroopa rekordiks. Meeste 1500 m jooksu tansiaanlane Suleiman Nyambui 13.44,08.

Teivashüppes oli esimene ameeriklane Brad Bursley 5.30, teiseks ka ameeriklane Randy Hall sama tagajärjega.

Spordiuudiseid kodumaalt

Tallinnas peetud eesti 1980. aasta meistrivõistlustel lauatennises tulid Rein Lindmäe ja Kai Milvek meistriteks. Viimane koos Katrin Maldrega tulid meistriks ka paarismängus.

★

Tallinnas toimunud kergejõustiku sisevõistlustel kordas Saima Tiik 60 m jooksus Eesti siserekordi ajaga 7,5. Esikoha saavutas ta ka kaugushüppes tulemusega 5.69 ja 60 m tõkkejooksus 8,4. Meeste poolel jooksis Priit Raudsepp 60 m ajaga 6,7 ja hüppas kaugust 7.15. 4000 m jooksus oli esimene Gennadi Organov ajaga 36,2. Heiki Kase hüppas kõrgust 2.16.

☆

Tallinnas peeti Tallinna ja Kotka vaheline sõprusvõistlus tõstmises. Üliraskekaalus mitmekordne Eesti rekordimees Toivo Kurg sai tõmbamises 345 kg, mis on parem praegusest Euroopa rekordist. Üldse tehti 21 uut Eesti rekordi, neist Toivo Kurg tegi 6, saavutades kogusummaks 892,5 kg.

★

N. Liidu maaspordiühingute karikavõistlustel Kostromas sai kaks esikohta Ave Nigul. Väikepüssist lamades saavutas 590 silma, õhupüssiharjutuses 382 silma. Mati Nigul saavutas väikepüssiharjutuses 60 lasuga 596 silma, jäädes sellega teisele kohale.

★

Otepääl peeti N. Liidu ulatusega murdmaasuusatamise meistrivõistlused. Eestlastest olid parimad Rutt Shmigun 5 km distantsil saavutades kümnenda koha, aeg 19,21. Tema abikaasa Anatoli Shmigun oli 15 km üheksas ajaga 54.19. Noortest tuli Siiri Sepp 5 km distantsil samuti üheksandaks, aeg 20.18.

★

Sitsiilia saarel toimunud 12 km jooksust võtsid teiste maade sportlaste kõrval osa ka nõukogude sportlased. Esikohale tuli venelane V. Abramov, eestlane Enn Sellik lõpetas kolmandana.

RISTSÕNA Nr. 1053

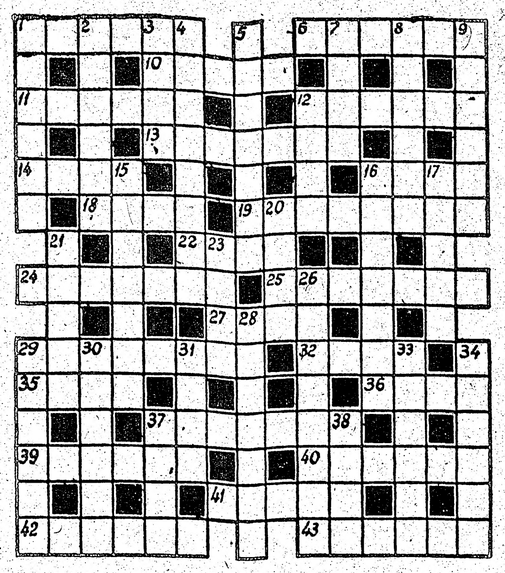

Põikread: 1. Eestlasest Euroopa meister poksis, 6. Söögiriist, 10. Suur viljahakk, 11. E.V. rahaminister 1920-tel aastatel, 12. Ei karda, 13. Mehenimi Piiblist, 14. Suurendusklaas, 16. Inglise mehenimi, 18. Must-segane värk, 19. Linnuriigi „uulitsapoiss", 22. Ühel vanemal, 24. Tuntud eestlane, enne nime eestistamist Peterson, 25. Suitsu väljapääsu koht, 27. Raskus, 29. Läti tuntumaid heliloojaid, 32. Mitte surnud, 35. Ostu-müügikohad, 36. Loodusenähe, 37. Linn Eestis, 39. Elab kõrvalmajas, 40. Kohanimi Virumaal, 41. Skulptor, 42. Alatu inimene, 43. Teatud viisil jooksma.

Püstread: 1. Muistne Eesti maakond, 2. Lugupidamine, tunnustus, 3. Hisp. naisenimi, 4. Veesõiduk teatud otstarbeks, 5. Programm, 7. Põhi, 8. Kohanimi Läänemaal, 9. Maitsetu, harimatu, 12. Taime osa, 15. Aedvili, 16. Vaap, 17. Määrsõna, 20. . . . Selzer, 21. Halvavõitu, 23. Siseelund, 26. Tuntud 17. sajandi reisimees, käinud ka Eestis, 28. Meeleheide, 29. Eesti kirjanik, 30. Lähedase sugulase kohta kasutatav sõna, 31. Lõbusa tuju väljendus, 33. Eesti ajaleht, 34. Kuju kreeka müstoloogias, 37. Rahutu, tormav (hobuse kohta), 38. Saareriik.

RISTSÕNA NR. 1052 LAHENDUS

Põikread: 4. Nerep, 7. Manon, 9. Iisak, 11. Laos, 12. Siil, 13. Saar, 14. Osmium, 16. Võnnu, 17. Gray, 18. Summa, 20. Null, 23. Veatu, 26. Reinik, 29. Assa, 30. Piin, 31. Unts, 32. Pikne, 33. Tsoon, 34. Atlas.

Püstread: 1. Jens, 2. Zeiss, 3. Malan, 4. Noorus, 5. Piim, 6. Kalur, 8. Naan, 10. Siig, 13. Sõdur, 14. Osmik, 15. Marta, 19. Avanss, 21. Lepik, 22. Liik, 24. Esto, 25. Assor, 27. Nina, 28. Inetu, 31. Utah.

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, kiipsised. Lihapirukad.

Soome rukkileib

EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID

Äri lahtioleku-ajad: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8—2. Esmasp. suletud.

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
Arvo Mägi — EESTI RAHVA AJARAAMAT	26.—	$1.—
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	10.—	50
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
L. Kaagjärv — AASTAPÜHAD piibliteoloogilisi vaatlusi	7.50	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	35
Evald Mänd — AASTATE PÄRAND (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	50
ESTONIAN SCOUTING	3.—	35
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
TERR KUNGLA JUUBELIALBUM (T.E. Rahvatantsijate Rühm)	15.—	$1.—
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	50
Hanno Kompus — KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	85
Enn Nõu — VASTUVETT	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — REEKVIEM	3.50	25
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	50
ESTONIAN OFFICIAL GUIDE	5.—	40
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	30
Eduard Krants — LUMELIITLASED (luuletuskogu)	3.—	30
Ilona Laaman — MIS NEED SIPELGAD (luuletuskogu)	3.—	30
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	30
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	20
Leho Lumiste — ALAMÜSE ANDRES (biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust)	6.65	40
Ants Vomm — RISTSÕNAD I	2.50	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD II	2.25	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD III	2.25	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD IV	2.25	30
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	40
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	50
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	4.—	30
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	6.—	40
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	40
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	30
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	30
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	30
Andres Küng — MIS TOIMUB SOOMES?	14.—	50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	50
VARRAKU JUTULEHT — KUS ON NEEME VANAVAARA?	5.—	50

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	5.—	40
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	50

14.

Selle liiklusteede kirjelduse täienduseks on siia lisatud Vorkuta ümbruse improvisoorne krokii. Selles võib olla kõrvalkaldumisi kaugustes, kuna see on joonistatud mälu järgi. Mõõtkava ei maksa siis mitte väga täpselt usaldada . . .

Kõik see geograafia ei vasta veel ammendavalt küsimusele:

„Kus ma olen?"

Asi nõuab sotsiograafilist lisamaterjali. Joonistusel on kolmnurkadena märgitud üle kolmekümne vangilaagri. Neis elab kokku üle 5000 eestlasest vangi. Kes nad on ja mida teevad? Kes neid tunneb peale laagrikaaslaste?

Kõik nad on minevikus millegi poolest omasuguste seast väljapaistnud. Kakssada neist on kõrgema haridusega. Teiste seas on mõnikümmend Vabariigi vallavanemat. Kas nad oma spetsialiteeti mööda ka praegu veel millegiga hakkama saaksid või on nad vaimse varjusurma seisundis? Ma arvan, et kui nad silmapilgukski oma erialade ja muude ilusate asjadega tegeleksid, siis nad ärkaksid oma varjuunest, sest nad on küll surnud, aga mitte veel enneaegselt maetud.

☆

Lõpp läks mul nüüd käest ära, armsad naised, aga see tuli sellest, et kirjutasin mitmes eksemplaris ja mõtlesin vahepeal ka meeste kui adressaatide peale. Andsin igasse laagrisse.

Vanad mehed on nüüd täis vasikavaimustust oma vabanemise eel: kõik ootavad sellest asujavabadusest vähemalt niisama toredat elu kui Alaskas poole sajandi eest kullapalaviku ajal oli. Kui kulda ei leiagi, siis kõrtsikohad on ikka ja viina saab visata ja tüli norida. Ka tantsijannad ehk asuvad siia Klondyke-Vorcuta suurpaabelisse — ja eks see ole ometi elu? Ma mõnele mehele ütlesin, et elu jah, täisvereline, nõukogude . . . Said pahaseks.

Teie pilte nägin linna fotosniku vaateaknal, seisid terve kuu aega. Meie linnalubadega mehed käisid seal akna taga „ekskursioonidel" ja pärast jagasid, kes kelle saab (muidugi mitte pildi). On olnud kaklusigi — tähendab — head fotod. Ja sihukesed ongi need meie kauakannatanud tedrekuked, teevad oma „mängu" ära ematedre pildi eeskі . . .

See läheb mööda. Nad on muidu kõik toredad poisid.

Kõigest südamest head aega,

Teie Jaak

☆

Vorkuta ümbruse plaan, mis vahepeal Helina käes uurida olnud, ulatati nüüd Estale soovitusega: „Uuri hoolega, saad vähemasti sellest hirmust lahti, et siia oma kodulinna ära eksid!!"

„Sul on õigus, et hirm", ütles Mari — „Aga võibolla pole see nii väga hirm kui argus, mis meiesugusele selle väravate taha minemise raskeks teeb. Argus, et ei saa hakkama meile võõraste oludes, aga võib olla veelgi vähem, ainult kartus, nagu väiksel lapsel, kelle toast välja lükkad võõrasse hoovi . . .

„Oleme siin oma kaunis harjunud rutiinis ja „valitud" seltskonnas teinud **enestele niisuguse ilusa**oonide toa, millest lahkudes karda-me väga vähe tuttavat leida. Anja Tomenko käis ju kuude kaupa kolm korda nädalas siin läbi okastraadi „oma tüdrukutega" kõnelemas, et oma eluie vähegi kodusust anda . . ."

„Muidugi", arvas Helin, „aga kui lõpuks 30. kaevanduse juures koha sai, siis jättis siinsed kodukülastused — see tähendab: uue kodu võib ikka ka leida!"

„Mina ei usu," lisas Mari, „et oleksime siin kassi hinge omandanud, et armastaksime seda kohta, laagrit, kus oleme, Rohkem peaks meie psühholoogia vist koera hingega klappima — maja on maja, aga peremees peab õige olema! Ja see seltskond või sõpruskond siin on meile õigeks peremeheks harjunud eriti viimase rahutu ja veel viimasema unise aasta jooksul. **Mäletate kui Tanja** linnast tagasi tuli, ütles ta: **„Küll on ikka hea** siin omade juures olla!"

„Te ajate nutu peale oma uduјuttudega," ütles Esta, kes eriti hoolsasti oli uurinud Jaagu „krokii" kolmnurki. „Vaadake parem, mis siin Vorkuta jõeorus õieti on: ligi neljakümnes **kolmnurgas mur**takse pead samade asjade pärast! Küll meid on palju!"

„Meid," ohkas Riina, „Kes need meie oleme? Helmi viidi Kotelnitsasse ja oli seal kaua aega tööta. Lihtsalt ei võetud tööle — kahtlase mineviku pärast. Tähendab, tööandjad pole „meie", vaid „nemad". Ja selles ongi meie hirmu või pelgamise põhjus, et me „nendest" väga vähe teame.

„Paistab, et mingi sild ikka meie ja „nende" vahel on — see on Vene raha. Helmi sai koha, kui meie Mariga talle 100 rubla saatsime ja mehed 500."

„Sel neetud laial Venemaal on igasugused ülemad ju tiblad. Oleks meie mehi, kas või parteilasigi, neil ikka niipaljukest südametunnistust jätkuks, et oma rahvast natuke aidata."

Helina arvamusele lisas Mari: „Sellepärast meid ju kodumaale ei lastagi — seal võib kergesti ununeda, et oleme „tembeldatud" koda-nikud!"

„Mine tea," arvas Helin, „on ju meie enda hulgaski neidki, kes arvavad, et eestlane on tuim tükk ega tal erilist osavõtlikkust olevatki . . ."

„See on vale!" hüüdis Mari, „Meie õeskond siin on pika aja jooksul ainult vastupidist tõendanud — ja tõestanud. Minu arvates pole siin ühtki rahvast, kes nii osavõtlikult kokku hoiaks kui meie. Mehed küll räägivad, et ungarlased olevat selles asjas veel sirgemad. Aga meie osavõtlikkus avaldub ilma reklaamita, nagu juutidelgi, kes teevad oma inimeste jaoks palju — ainult salaja. Poolakad ja ungarlased teevad — aga ka kiitlevad!"

„Olgu pealegi!" leppis Helin. „Kust me seda teame, missugune see eesti parteimees praegu on? Oma Okasroosikese pika une peale võib meil kõigist neist asjust ja inimestest olla ainult eluvõõraid ja uniseid kujutlusi. Venelaselt saab kindlalt ja alati rahaga „osavõttu", aga ehk on meie vend juba ka selle tüki selgeks õppinud?"

☆

Vorkuta lühikene suvi hakkas lõppema. Sageli sadas juba lumelörtsi laiu latakaid ja tuuled võtsid hoo sisse.

Mari sai kaks laagrikirja, ühe velsker Bagirovilt, kes lühidalt teatas, et viimase aasta oli ta Põhja rajooni laagris koos Taliushisega. Vanahärra oli kevadel surnud. Veel enne surma oli ta palunud Bagirovit, et see tervitaks tema poolt sestritskat Marit, seda detotshkat, kes talle kahjuks nii lühikest aega oli heledaks valguseks laagripimeduses. Oma viimase õnnistuse oli ta palunud Marile edasi saata.

„Oh, armas Jeesuke Taliushis!" heldus Mari, lisades oma ohkele mõttes: „. . . juht ja õpetaja!!" Ainult — Detotshkat ju enam ei ole, tema asemel on nüüd irooniline, kalestunud naine . . . PGS-is. Taliushisega koos veedetud päevad elustusid äkki ta teadvuses. Mida see vanahärra küll kõik tema heaks oli teinud!

Ainult siinseist sõbrust praegu keegi Jeesukest ei tundnud, mitte kellelegi pole ta surmast rääkidagi. Tarveli surmast oli ta Helinaga kõnelenud, olgugi, et Helin Tarvelit ainult tema enda, Mari juttude järgi tundis. Aga Taliushist ei tundndu Helin isegi mitte jutu järgi. Miks Mari sellest mehest sõpradele ei olnud rääkinud? Ta ei osanud vastust anda. Aga Bagirovi kiri tegi ta kurvaks, väga kurvaks. Seda ei tohtinud kellelegi teisele näidata . . . Ja muud paremat ta teha ei mõistnudki, kui istus oma narile ja kirjutas — Konradile kirja.

„Armas Konrad,

ega Teil vist nüüd enam kaua võimalust polegi oma vangitornist puhuda? Arvan, et Teie aeg saab täis ja „vabaduses" ju niisuguseid torne ei ole. Aga puhuge ikkagi, ehk kostab ka siia . . .

(Järgneb)

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 781-5556, 789-7579,
kodus 489-6709

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1062, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., PP.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
55 Queen St. East, Ste. 1403
Toronto, Ont. M5C 1R6
Tel. 364-6761

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

RATAS OPTIK

247 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2
Tel. 465-6251
SOOVITAME PRILLE PARIMAS KVALITEEDIS
KÄEKELLADE MÜÜK JA PARANDUSTÖÖD
TÄIDAME KODUMAISEID PRILLIDE RETSEPTE

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
auruga „steamcleaning"
HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

Harukordne näitus Torontos

„Vincent Van Gogh and the Birth of Cloisonism" Toronto kunstigaleriis

Kui 1976. aastal lõplikult valmis Ontario Kunstigalerii ja muuseum moodsaimana sellel kontinendil, sai Toronto ruumilised võimalused ja ka rahvusvahelise prestiizhi, mis on võimaldanud meil kaasa elada erakorralisi maailma ulatusliku tähtsusega näituseid. Suurimad viimastel aastatel on olnud „King Tut", siis „Turner" ja nüüd äsja-avatuna „Van Gogh and the Birth of Cloisonism". Näituse organiseeris dr. Bogomila Welsh nelja aasta jooksul koostöös Hollandi riigimuuseumiga, Van Gogh muuseumiga ning mitmesuguste muuseumide ning kogujatega mitmes maailmakaares. Toronto näitus on ainuke Ameerika kontinendil, siit viiakse see edasi Hollandisse, kus toimub ainuke näitus Euroopas.

Tõenäoliselt on sündmus kordumatu, sest ükski muuseum ega koguja ei taha enam anda niisuguse kunstiajaloolise tähtsusega ja väärtusega maale reisima mööda maailma, eriti kuna nad on aastatega muutunud temperatuuritundeliseks ning nende rahaline väärtus tõusnud fantastiliseks. Käesoleva näituse väärtus on umbes 250 miljonit dollarit ning Ontario galleriile maksab kindlustus üksi 650.000 dollarit.

145-st tööst koosnev näitus on kokku seatud üheksa kunstniku töödest, kellest kunstiajaloo raskekaallastel Van Gogh'il ja Gauguin'il on kokku 80 maali, mis juba omaette moodustab suurnäituse. Järgnevaist on kõige rohkem tuntud Toulouse Lautrec, kuna ülejäänud Emilie Bernard, Louis Auquetin, Maurice Denis, Jakob Meyer de Haan, Charles Laval ja Paul Serusier on vähemtuntud liikmed Prantsusmaal 1886—1891 aastatel koos tööatavast ja järelimpresssionismis uusi väljendusi otsivast kunstnikegrupist ja kelle nimedega seotakse nn. „cloisonismi" kunststiili väljakujunemist. „Cloisonismi" ja selle sünni tutvustamine ongi üks selle näituse eesmärke.

Oma avasõnavõtus rõhutas dr. Welsh siiski, et kuigi „cloisonism" on esitatud grupi ühiseks siduvaks elemendiks, on siiski Van Gogh'i ja Gauguin'i maalide esmakordselt näitamine tähtis ja tõenäoliselt kordumatu sündmus.

Van Gogh (1853—1890) oli peamiselt iseõppinud, tugevalt isikupärase väljanduslaadiga maalija, keda tema vend ja sõbrad toetasid, sest oma eluaja jooksul müüs ta ainult ühe maali. Vaatamata näiliselt spontaalsele ja ruttavale tehnikale ja vaatamata tema vaesuse ja vaimuhaigusega võitlevale saatusele, väidab dr. Welsh, et Van Gogh oli äärmiselt distsiplineeritud nii elus kui ka loomingus. Ta oli ka palju lugenud ning suurte teadmistega kaasaja kirjanduses, teaduses ja poliitikas.

Impressionism, mis 19. sajandi keskel sündis loomingulise reaktsioonina teaduste arengule, oli oma põhiolemuselt teaduslikule, kolooriidi analüüsile põhinev ning mõningates tehnika variatsioonides koguni mehaaniline (pointillism). Postimpressionismi suund oli kindlamate vormide ning defineeritud, suuremate värvipindade suunas. Nii sündisid stiilid süntetism, cloisonism jne., mis edaspidi arenesid välisvormide visuaalsete illusioonide vaatlemisest inimese siseilma ja emotsioonide kirjeldamisele ekspressionismina. Cloisonism kui stiili vaatlemine ei mahu selle kirjutise piiridesse, nendime ainult, et 1866—1891 aastani tööatasid sellel näitusel esitatud kunstnikud koos sõprade grupina, otsides impressionismi poolt vabastatud värvile emotsioonide väljendamise võimalust kindlamas joonistuses ja lihtsustatud vormis.

Näitus tutvustavas kirjanduses loeme Paul Serusier'i maali „Talismän" sünnist järgenevalt: istudes Seruiser'i kõrval küsis Gaugin: „Mis värvi näed sa seda puud?" — „See on roheline." — „Siis vali kõige ilusam roheline oma palletil." — „Ja mis värvi on see vari?" — „Ta on rohkem sinakas." — „Siis ära karda, vaid maali teda puhtaima sinisega!"

Van Gogh, olles juhtiv selles liikumises, oli inspireeritud jaapani kindlapiirijoonelisest ja modelleerimata värvipindadega kunstist bütsantsi dekoratiivsetest kompositsioonidest ja gooti värvilisest klaasist akendest. Koos teiste kunstnikega maalimisest kujunes nendest mõjudest stiil, mis mõningal määrel meenutas email-tööd, kus emaili värvi puhtad pinnad on eraldatud kuldtraadist piirjoontega (prantsuse keeles cloison).

Prantsuse kunstikriitik Edouard Dujardin kasutas sõna „cloisonism" esmakordselt 1887. aastal, katsudes kirjeldada ühist elementi esitatud grupinäitusel.

„Van Gogh and the Birth of Cloisonism" on erakordne näitus, andes võimaluse tutvunemiseks kunstiajaloos kuulsate maalidega originaalis. Nendel, kes kavatsevad näitust külastada, aga ei ole tuttavad Van Gogh'i, Gauguin'i ega Toulouse Lautrec'i elu ja loominguga, oleks väga soovitav nende kohta enne midagi lugeda. Samuti soovitan väga helilindi rentimist, mis annab selgetusi äramärgitud tööde vaatlemisel ning teeb näituse külastamise-elamuse rikkalikumaks ja meeldejäävamaks.

ABEL LEE

Pildil TEBK noortekoor, äärmine paremal koorijuht Chares Kipper.

ESTO-80 meenutamiseks ja uuesti läbielamiseks

ESTO-80 oli suursündmuseks, mille järelmõju pole seni veel kadunud. Ja kaduda seda ei tahetagi lasta, ega ei tohi lasta, see peab aastaid andma rahvustunnet, mida neist päevist osavõtnud kogesid ja mida nad tahavad ka neile jagada, kel polnud võimalik sellele kaasa elada.

Seda elamuste jagamist ja jäädvustamist alustas Rootsis peatselt pärast pidustusi kirjastus EMP Välis-Eesti. Juba pidustuse ajal jäädvustati kaamera ja helilindistajaga sündmusi eesmärgiga neid raamatuna, postkaartidena ja heliplaatidena välja anda.

Nüüd on see kava täidetud ja igast on midagi nii vaatamiseks kui ka kuulamiseks. Suursündmust on hinnatud, mistõttu pole paljuks peetud ka esteetilise külje kujundamist.

Esimesena jõudsid nägemiseks välja valik värvilisi suuremõõdulisi postkaarte ESTO-80 sündmusi iseloomustavast aspektist.

Need on tehniliselt väga head meister-fotograafi Rein Välme võtted kes juba varem fotokunstnikuna on Rootsis tuttav. Kuigi igal üritusel polnud võimalused headeks fotodeks valgustuse probleemide tõttu, on ta küllaltki väljandusrikkana toonud näiteks laulupeo ühendkoorid kõrgel poodiumil ja hämaras ruumis. Järgmiseks on ta tabanud rahvarõivaste ja lippude värvikõllust rongkäigu alguses, annud toreda foto ESTO-80 misside saabumisest Stokholmis raekotta ballile, üksiku rahvarõivas tütarlapse eesti lippude vahel, rongkäigu alguse rohkete lippudega, näinud Kassari tantsijaid Kungsträdgårdenis tantsimas, silmanud eesti poissi ESTO-80 embleemiga rongkäigu kogunemisel ja Festival Galal jäädvustanud võimlejate sini-must-valgete kostüümide dekoratiivsust.

Kaheksast postkaardist koosnev fotoseeria annab värviküllasemat neist päevist.

Samad postkaardid anti välja veel tavalise postkaardi suuruses, ja leidlikult veel üks samm edasi: neile trükiti teisele küljele „Häid jõulupühi ja head uut aastat!" Ning sobivad nii need olidki tuues pühadetervitusi eesti rahvuslikke päevi meenutavate vaadetega. Kahjuks näis see viimane hilinenud, ega jõudnud teistele mandritele vajalikuks ajaks.

Nende fotodega kohtume jälle suures pildialbumis „ESTO-80". Raamatule on Alex Milits teksti kirjutanud ja see on avaldatud eesti, rootsi, inglise ja saksa keeltes. Sissejuhatuses antakse informatsiooni Eestist, tema keelest, Eesti isesisvuse välja kuulutamisest ja Molotov-Ribbentropi lepingu hävitavaist tagajärgedest, mis tegi Eestist sõjatallermaa ja oli põhjuseks, et 70.000 eesti pagulast on läänemaailmas. Siis järgnevad ESTO-80 avamine kaasasolevate esinemistega. Selgitatakse UEP idee sündi ja organisatsiooni Rootsis, edasi ESTO-80 seltskondlikke ja kiriku üritusi, valguspidu, kunstinäitusi, kontserte, organisatsioonide kongressi, vabadusrongkäiku. Nende kõrval on vastavad fotode grupid omakorda selgitavate allkirjadega. Lõppread Käbi Lareteilt.

Näib et raamatute autoreil ja kujundajail on olnud eesmärgiks hea pildialbumi koostamine, mis annab läbilõikelise ülevaate, aga ka lühema sisulise tausta, mis sellise ülemaailmse pidustuse korraldamise tingis.

Kuulamiseks on EMP andnud välja kaks heliplaati ja kasseti. Üks heliplaat „ESTO-80 Laulupidu/Sångfest 1980-07-12" (Estonia Voice SLP 1015) annab hea valiku kooride esinemisist ja ühislaulust. Programm algab ühislauluga „Hoia, Jumal, Eestis!" järgneb kirikukoorilt R. Tobiase „Otsekui hirv kisendab", segakoorilt M. Lüdigu „Koit", lastekoorilt R. Pätsi „Pasunapoisid" ja „Eesti seisab nagu kalju", segakoorilt M. Saare „Leelo" ja naiskoorilt T. Tuulse „Hommikupalve" ja J. Aaviku „Käokene, kuldalindu". Teisel küljel meeskoorilt K. Türnpu „Meil aiaäärne tänavas", J. Simmi „Oma saar" ja G. Ernesaksa „Hakkame mehed minema", siis segakoorilt M. Härma „Tuljak" ja „Veel kaitse, kange Kalev" ning K. Türnpu „Lahkumise laul", misjärel kõlas kümne tuhande osavõtja poolt vaimustav Eesti hümn. Stereosüsteemis heliplaat annab väga mõjuka mulje selle sündmuse suurusest ja sügavusest.

Teisel heliplaadil mängib „Stokholms Spårvägsmäns musikkår" (Stokholmi Trammiteenistujate orkester) (Estonian Voice EMP SLP 1016).

See rootsi orkester, kes mängis nii hästi eesti lugusid ja oli kaastegev mitmel ESTO-80 üritusel mängib esimesel poolel E. Liinevi „Hõissa, simman", I. Niksmani „Eesti husaar", J. Kurmi „Marss nr. 7", I. Viksmani „Põhjalaager", K.F. Kressi „Porilaste marss ja F. Paciuse „Eesti hümn". Teisel küljel E. Tamme „Kalev ja Linda", pidulik avamäng ning R. Kulli „Popurrii eesti rahvaviisidest".

Viimaseks on ESTO-80 mälestuskassett Eesti lähiraadio saatest, mis esitati pidustuste ajal Stokholmi Eesti Ühingu lähiraadios ja mille on koostanud Tarmo Sepp ja Alex Miilits. See annab tunniajalise ülevaate sõnas ja laulus pidustuse ajal olnud üritustest ja tegevusest.

Kõik kokku on ligi kolm tundi muusikat ja sõnalist saadet kuulamiseks, ligemale 100 lk fotoalbumit ja postkaarte, mis on tehtud sooviga edasi anda neid toredaid päevi. Need on ka hästi õnnestunud, tabades nende päevade sisulist suurust.

Garaazhiuks Dobrõninile suleti

Nõukogude Vene suursaadikul Dobrõninil oli piinlik vahejuhtum, kui ta sõitis USA välisministeeriumi garaazhi ja tal uks nina eest suleti. Ametnik teatas, et Dobrõninil ei lubata garaazhi sõita.

Dobrõnin oli ainuke ambassador Washingtonis, kellele Kissinger andis omal ajal loa „igal ajal" kasutada välisministeeriumi garaazhi. Reagani administratsioon asus teisele seisukohale: kuna USA ambassadoril Moskvas ei ole niisugust soodustust, ei saa seda luba ka N. Vene ambassadorile Washingtonis. (VES)

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Noortekoor K. Raidi helitööde kontserdil

Seoses helilooja Kaljo Raidi 60-a. sünnipäeva kontserdiga Toronto Ülikool aulas (Convocation Hall) pühapäeval, 8. märtsil kl. 4.00 p.l., esitab Toronto baptisti koguduse noortekoor, Charles Kipperi juhatusel, komponisti ühe viimase koorilaulu — Anna Haava sõnadele loodud „Me oleme Põhjamaa lapsed". Nimetatud laulu pühendas K. Raid möödunud aastal pastor Karl Leopold Marleyle, viimase 90-a. sünnipäeva puhul. Laul omab õieti kaks täiesti erinevat versiooni, esimese, kergema, esitas noortekoor esiettekandes K.L. Marley sünnipäeva koosviibimisel. Teist, raskemat, mis enne esimest sai kirjutatud, laulavad noored lauljad esmakordselt 8. märtsil. „Me oleme Põhjamaa lapsed" kõrval laulab koor veel Ernst Enno sõnadele loodud „Hõõgamine" ja Edith Kõrma luuletuse „Rändaja laul" viisistuse. Viimases täidab sooloosa sopran Marika Krabi-Wilbiks. Noortekoori klaverisaatjaks on Imbi Medri.

Loetletute kõrval esinevad 8. märtsil ülikooli aulas TEBK segakoor Thomas Kirvese juhatusel, naiskoor Maaja Duesberg-Roosi juhatusel ja solistid M. Duesberg-Roos, Asta Kaups ja Kalle ning Jaan Medri. Kõneleb kirjanik dr. Evald Mänd—Ain Kalmus.

VABA EESTLANE

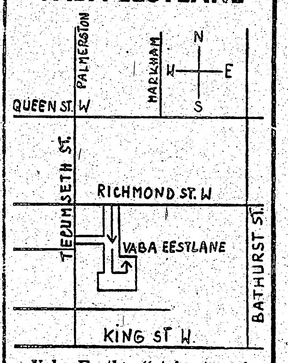

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul ... $3.50
esiküljel ... $4.—
tagaküljel ... $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C.
Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs Leida Marley
Ajutine aadress:
37 Mann Ave.
Toronto, Ont. M4S 2Y2
Telefon: 483-2588

Palju „suvitajaid" Floridas

Päike ja soe kliima meelitavad lumepiirkondades elavaid eestlasi

FORT LAUDERDALE (VE) — Talvine hooaeg Floridas on oma kõrgpunktil. See annab tunda hoogsast lennuliinide tegevusest kui ka tihedast autoliiklusest linnade tänavatel. Kuigi lennuteel saabunujst suurem osa kasutavad Florida numbriplaadiga renditud autosid, on siiski küllaltki rohkel arvul näha ka põhja osariikide ja Kanada autosid. Turiste võib ära tunda nende kõhklevast autojuhtimisest ja pruuniks põlenud nägudest. Florida alalised elanikud suuremas osas hoiduvad liigsest päevitusest.

Eestlasi on siin turistidena sellel talvel üsna rohkesti. Nähtavasti bensiini kõrge hind põhjapool elavaid rahvuskaaslasi ei heiduta. E.V. aastapäeva peol võib siin kohata eestlasi igast maailmakaarest.

Fort Lauderdales asuv Lõuna-Florida Eestlaste Koondis teeb omalt poolt kõik, et turistid tunneksid endid siin teretulnutena ja rahvuskaaslaste hulgas kodusena.

Selleks korraldatakse talve jooksul terve hulk meelelahutuslikke kokkutulekuid. Neid üritusi korraldatakse peamiselt Shriner klubi ruumides, Hollywoodis, kuid ka vahel Fort Lauderdales. Koondise tihe side turistidega on vast mõnelegi eestlasele teed tasandanud Floridasse asumiseks. Nende ridade kirjutaja on veendunud, et „Gold Coast" on üks parimaid kohti vanusepuhkuse veetmiseks.

★

Ilmselt on Florida hüvedes veendunud ka New Jerseys ja New Yorgis tuntud ehitusettevõtja ins. Herman Lahesalu-Lane, kelle spetsialiteediks on suurehituste ja ostutsentrumite püstitamine.

Nüüd püstitas ta Pompano Beachi ühele saarele endale suure kahekorruselise elumaja, mis on kujunenud kohapealseks vaatamisväärsuseks.

7. veebruaril oli maja avapidu, kuhu külalisi oli saabunud 80 inimese ümber nii lähedalt kui ka kaugelt.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 19. veebruaril 1981 — Thursday, February 19, 1981

KIREV MAAILM

NEW YORK — Iraani miljonäridest põgenikke on üle maailma teadaolevalt 164. Khomeini agendid katsuvad neid nüüd üles leida ja nendelt „rahva raha" kätte saada, kuid seda operatsiooni on väga raske läbi viia. Prantsuse ajakirjanduses avaldatud kokkuvõtete järele on pärsia miljonäridel raha peamiselt Shveitsi, Prantsuse ja Ühendriikide pankades. Kuid teadmata on, kui palju nendel on väärtasju pangaseifides või mujal panipaikades. Riigipöörde järele hukati Iraanis salapolitsei SAVAK-i juht Nassiri, kellel olevat välismaistes pankades 54 milj. dollarit. End. sõjavägede juhil, kes elab Pariisis, olevat paljudes pankades 17 miljonit, end. UN-i saadikul Zahedil mitmel pool 13 miljonit jne. USA välisministeeriumist seletati, et kuna tegemist on eraisikute summadega, on Iraani võimudel neid peagu võimatu kätte saada.

HELSINGI — Värsked saiad soomlase hommikusel kohvilaual näivad kaduvat. Öine pagaritöö tuleb Soome Elatistarvete tööliste ametiühingu nõudel lõpetada 1983. aastaks. Uue seaduse kohaselt võib leiba teha öösel kella 22 ja 5 homm. vahel ainult töökaitseameti loaga ja eeldusel, et tööturul on sellega nõustatud. See liit on kümmekond aastat öötööks loa andnud viiele ettevõttele, kus töötavad 2000 inimest, kellest öötöös on 300 meest. Naised ei tohi öötööd teha. Tööandjad protesteerivad liidu otsuse vastu, kuna selle tõttu jäävad need 300 öötöölist töötuks. Öötöökeeld ei puuduta siiski näkileivatööstust.

STOKHOLM — Rootsi professor Nils Bejerot ütleb, et praegustele üsna suurtele narkootikaprobleemidele pandi alus juba 50-ndatel aastatel. Ta väidab, et tolleaegsed „ultraliberaalid" ei saanud üldse aru, millega tõepoolest oli tegemist — kirjutati isegi välja täiesti legaalseid narkootikaretsepte. Ja sellega pandi alus praegustele narkootikaprobleemidele — nüüd on iga neljas haiglakoht reserveeritud kuritarvitajatele. Need, keda on süüdistatud, ütlevad omalt poolt, et tegemist on „selge konspiratsiooniteooriaga".

BONN — Üleliigne lihasöömine on Saksa tervishoiuameti uurimuste kohaselt suurim põhjus selles, et iga kolmas läänesakslane on liiga paks. Läänesakslaste liha tarvitamine on 1970-ndate aastate algusest tõusnud juba 10 kg inimese kohta aastas. Rasvumisprobleemi peapõhjustajaks on mõnikord peetud kartulit, kuid L.-Saksamaa liiduvabariigi tervishoiuministeeriumi uurimus osutas, et kartuli kasutamine on 70-ndail aastail vähenenud sajalt kilogrammilt 90-le inimese kohta aastas.

HELSINGI — Soome eksporteerib tänavu 375.000 tonni paberit. Jaanuaris Moskvas allakirjutatud kokkuleppe väärtus on üle 1,1 miljardi Soome marga (ca 250 miljonit dollarit). Ka eelmisel aastal eksporteeris Soome N. Liitu paberit, kuid siis oli kokkulepe 75.000 tonni võrra väiksem. Teatavasti on N. Liidus praegu mitmel alal märgata paberipuudust.

MOSKVA — Nõukogude teadlased on leiutanud uue abinõu, millega takistatakse ehituste pragunemist maavärina aja. Majad võidakse riputada terasvaiereile. TASS räägib, et arhitektid Tashkentis, kus on väga sageli maaväringuid, juba ehitavadki 14-korruselist pilvelõhkujat, mis jääb rippuma 50 m kõrguseile, eriti tugevdatud betoonpostidele, mis peavad vastu ükskõik milliseile kiikumistele. Ehitus ripub 15 sentimeetri jämedustel kaablitel. Maavärisemise ajal võtavad tornid löögid vastu ja ehitus võib vaid vähe kiikuda. Uudis ei ütle, kui kõrgele maast hoone riputatakse, aga juttu oli maja alumisest aiast ja paigutusalast.

„Mäeotsa" Vancouveri eestlastele murelapseks

Eesti organisatsioonid arutavad Ülemaailmsete Eesti Päevade korraldamise võimalusi läänerannikul

VANCOUVER (VE kaastööliselt) — Vancouveri Eesti Seltsi peakoosolek peeti pühapäeval, 8. veebruaril 1981. a. „Meie Kodu" aulas. Koosolekust osavõtjaid oli vähe, nii et koosoleku algus oli pool tundi hiljem. Koosoleku juhataja Enno Lepnurme ettepanekul mälestati püstiseismisega kahte surma läbi lahkunud endist seltsi esimeest: Andres Joasalu, kes oli ka seltsi asutaja ja Toivo Laanemäed.

Tegevusaruandest selgus, et kõik on hästi korda läinud. Rahaliselt oli võimalik asutada $200.— stipendium Simon Frazer ülikooli juurde lisaks samasugusele stipendiumile UBC juures, mis on kestnud juba mõnda aastat. Stipendium on võimaldatud eesti soost üliõpilasele. Ta peab olema E. Seltsi aktiivne liige.

Arutati võimalust ESTO-84 korraldamiseks läänerannikul, Vancouveris.

Lõplik poolt või vastu otsus selgub tuumikgrupi koosolekul, kuhu kuuluksid kõikide Vancouveri eesti organisatsioonide juhatused. Selle grupi kokkukutsumine pandi VES juhatuse peale järgmise nädala või kahe jooksul. Kurvastusega mainitakse, et meie hulgast on kaduma läinud just järgmine generatsioon — need kes oleksid tegijad ja asjaajajad.

Ei ole järeltulijaid, kes viiks edasi eestlaste tööd nii enda rahuldusek, kui ka eestluse säilitamiseks.

Valimistega seekord raskusi ei olnud. Vana juhatus oli nõus veel üks aasta töötama, ainult Arnold Pärn lahkus juhatusest ja tema asemele valiti August Saar. Sellega on VES veel üks aasta aktiivse rõõmsaloomulise Tiina Allase juhtimisel. Arvatakse, et tal on kokkulepe oma abikaasa Toivo ja nende kahe pojaga, et Tiina võib käia „valla asju ajamas". Teistel juhatuse liikmetel nagu Harry Muld, Leo Morel, Linda Rumma, Alec Kalbus, August Saar ja Andres Loo ei ole enam noorperet, keda ei saa üksi koju jätta.

Probleemiks on muutunud VES-ile tema „maamõisa" Mäeotsa hooldamine ja korrashoidmine. Sel korral ei leidunud koosolijate hulgast 5—6 meest, kes võtaksid selle töö oma õlgadele ja peaksid korras suure muruplatsi, parandaksid maja ja teeksid kõik mida harilikult peremees teeb.

Jällegi sama probleem, et vanad on tüdinenud ja noored ei taha teha, ja neid peaaegu polegi. See kadumaläinud generatsioon ei tule tööle, mõned neist käivad ainult seltsi peol. Nii tekkiski olukord, kus juhatusele pandi südamele kokku kutsuda erakorraline peakoosolek, et arutada Mäeotsaga seoses olevaid probleeme, küsimusi ja võimalusi.

Vancouveri eestlaste „Mäeotsa" talu hoone

Huvi pani aluse kunstiõpingutele

Lem Soots vestleb töö kõrval toimunud kunstiõpinguist ja oma loomingust

24. veebruaril avatakse Merton galeriis Lem Sootsi kunstinäitus „Innerscapes". On veldi üllatav avastada keskealist tööstürit kujutavkunstnikuna ja kuulda, et see tulemus pole salajane autodidaktlik harrastus, vaid Ontario Kunstikolledzhi lõpetanud kunstniku tööde esimene ühemehenäitus.

Küsimusele, kuidas tekkis huvi maalimise vastu, ta seletab, et juba 1968. aastast hakkas ta omaette maalima kui op- ja popart Kanadasse tulid. Selle näiliselt lihtne väljandusviis tõstatas eneses küsimuse, et miks mina ei võiks seda teha? Ta ostis pintslid ja värvid ning maalis 3—5 tööd aastati, kasutades suuri pindu millel tundis suuremat väljenduse vabadust.

Kuid siis ta tundis, et ta jooksis sellise töömenetlusega ummikusse.

Ta leidis, et puudub küllaldane tehnika ja tundmine värviteooriast.

Ka inspiratsioonist tuli puudus. Rääkides oma probleemidest Rütt Tulvinguga, soovitas see tal minna Ontario Art College'i edasi õppima.

Ta alustas õhtukursusel ja kui oli saavutanud juba kaheksa krediiti, läks ta 1977. a. kevadel intervjuule. Varem tehtud tööde portfoolio põhjal viidi ta üks klass edasi. Kuna õhtukursusel ei ole kõiki aineid, pidi ta osa aineid võtma päevasel kursusel.

Kuid siis hakkas ta asja juba suurema tõsidusega võtma, võttes sama palju aineid kui täisajaga õpilased.

Iseseisvate õpingutega valmisid 3—4 tööd, mida tuli viia kriitikute paneli ette. Nüüd oli ka kindel siht kool lõpetada.

Koolis huvitas abstraktne tänapäevane kunst, kuigi tuli palju joonistada, sest kunstikooli tööst on üks kolmandik joonistamine. Kolmandal kursusel läks ta ekspermentaalkunsti alale, kus vorm on vaba, pole eelplaneerimist, vaid tuleb instinktiivselt, automaatse mõtlemise ja joonistamisega töötada. Tulemus on — mis juhtub. Kui aga on õpitud kompositsiooni ja värvide harmooniat, siis see juhuslik polegi nii juhuslik.

Lem Soots kasutab maalide aluspinnaks pappi, mis on tugev, kannatab vett ja mitmesuguseid värve. Segatehnilistes töödes on akrüülvärvi, vesivärvitinte, tushi, mõnel ka sütt ja muid materjale. Näituse eelses näidistöös „Unenägude formatsioon" on aga puhtad värvitoonid ja väga kompositsiooni kindel kujundus.

Jõudes nüüd eelseisva näituse juurde, ütleb ta, et sellel on välja pandud üle 30 maali, peamiselt 32 x 40 suurused tööd. Need on kõik abstraktsed, mõned ka geomeetriliste kujunditega. Objekte on ta vältinud ja tööd juhuslike objektivormidega pole näitusele pandud.

Nagu juba märgitud, on Lem (Lembit) Soots üle keskealine ärimees.

Küsimusele, kuidas sobib ärimehe kutse ja kunstnikukutsumus, vastab ta, et äritegevus on väga pingeline, kuid kunsti osa on nii erinev sellest pingutusest, et õhtuti koolis olles ei tundnud väsimust ega tüdimust ja aeg polnud vastumeelne.

Koolis läksid aeg ja aastad kiiresti, kuni ta möödunud kevadel kooli täisajalise kursuse lõpetas.

Milleks seda oli vaja? Kas karjääriks? Harrastuseks seda pärast sellist õpingut vaevalt enam nimetada saaks. Kuid Lem Soots ütleb, et üks mõte oli, et see on suureks võimaluseks vanusepäevade rikastamiseks, sest sellega saab täita elu. Kuid esialgu on siiski võimalus teda näha kunstnikuna, kes tuleb meie kunstnikkonda uhiuute ideedega, aga neid näeme näitusel.

Lembit Soots lõpetas Ontario College of Arts kevadel 1980 eksperimentaal-kunsti osakonnas. õpib praegu edasi osalise ajaga kunstiajalugu Toronto ülikooli juures. Ülal Lembit Soots OCA Eksperimentaalosakonna juhataja Gustav Weisman'iga.

• Mis on teie maja, väärtus?
• Helistage meile! Meie anname teile tänase turuhinna.
• Meie müüme MLS kaudu või eksklusiivselt.

HEINO PÄRNSALU
Real Estate Broker
469-5118

LINDEN REAL ESTATE LTD., Realtor
1014 Queen St. E. (sissekäik 8 Boston Ave.) Toronto, Ont. M2M 2T9
— 21 a. kogemusi kinnisvarade vahendamisel —

Valve Andre ja Harri Mürk CBC raadios

Pühapäeval, 8. märtsil, kell 4.05 p.l. tuleb CBC ülemaalises raadiosaates (Torontos lainepikkusel 740) CBC Matinee'de sarjas ettekandele Pamela Andrese näidend „Töötatud maal". Dramatiseeritud John Ancevichi poolt ning pealkirjastatud „Joe ja Mariya töötatud maal", osutub see näidend ülimalt huvipakkuvaks, dramaatiliseks ning elamuslikuks ettekandeks.

Siberist Kanadasse jõudnult, pärast 40-aastast lahusolekut oma mehest, toob Mariya endaga kaasa oma kannatusaastate elamuskoorma, kohanedes siiski ning leppides oma uue „tõotatud maaga" ning õnnekülluselt sisse elades uuestileitud koosellu oma Joe'ga ükskõik kui lühikeseks ajaks siin ajalikus elus.

Sügavalt elamusliku raadiodraama peategelased on Valve Andre ukrainlanna Mariya osas ning Joe'na tuntud kanada näitleja ning näitejuht Peter Boretsky, keda eriti mäletame ühenduses tema teatriturneega Laurence Olivier'i näitejuhtimisel.

John Douglas on sündmusi ja karaktereid tihedalt analüüsiv ning ilmekalt esitamissuuteline näitejuht.

☆

22. märtsil, samal kellaajal ja lainepikkusel esitab CBC Radio Mick Lowe raadiodraama „The Organizer's Tale".

Põhinedes tõsioludele, arvatava sündmuskohaga Sudbury's, näidendis nimetatud Pine River, annab see põnevalt ülesehitatud sündmusterohke raadiodraama suurepäraseid võimalusi näitlejatele huvitavaks karakterloominguks.

Harri Mürk'i poolt esitatud Matti Heikkinen on noor, ürghingeliselt kannatav, kuid trotsivalt tugev soomlane. Tema kehalisi ja hingelisi üleelamisi läbiteinud naise Kristina osas esineb Valve Andre.

Käsikirja on kaemuslikult eetrisse tõlgendanud näitejuht Paul Mills.

Mõlemad raadiodraamad mängiti sisse CBC Toronto stuudios.

Vancouveri pensionärid plaanitsevad oma maja

VANCOUVER (VE) — Vancouveri E. Pensionäride Ühing pidas oma aasta peakoosoleku 11. veebr. keskpäeval. Koosoleku avas esimees Albert Krug ühislauluga „Nagu linnu tiivul". Mälestati leinaseisakuga surma läbi lahkunud seltsi liikmeid. Siis asuti aruannete juurde.

Esimehel oli lühike aruanne. Kõik läks kõige paremini. Koostöö juhatuses oli hea, ühingu liikmed ei nurisenud. Raha tuli sisse ja läks välja, ning muist jäi veel kassassegi. Koosviibimisi peeti iga kahe nädala järele, kus hoolsad perenaised: prouad Soltau, Raun, Tõrva, Sumberg ja Puhvel kostitasid koosolijaid kohvi ja maitsvate suupistetega. Nagu imeväe mõjul on laud alati olnud rikkalikult kaetud. Perenaistele avaldati tänu ja kiitust pika aplausiga. Päris õnnistuseks ühingule lubas sama grupp perenaisteks edasi jääda veel üheks aastaks, välja arvatud pr. Tõrva, kes tahab „ametipuhkust" saada. Tema asemele astus sisse Ida Tuulit.

Juhatuse valimistel tulid muudatused. A. Krug ja A. Laane ning Ivi Valgre soovisid, et nende asemele valitakse uued inimesed. Uuteks osutusid Liisa Kann ja Oskar Lepik. Sellega on pensionäride 1981. a. „laevameeskond" järgmine: Linda Suurkask esinaine, Richard Sukmik abiesimees, Liisa Kann abiesinaine, Helmi Tutti kirjatoimetaja, Lydia Tuulit laekur, Oskar Lepik abikirjatoimetaja ja Alec Kalbus abilaekur.

Uuele juhatusele pandi südamele luua pensionäridele oma maja muretsemise fond, kuhu saaks paigutada loteriil võidetud raha. Nimelt otsustati kulutada $200.— loteriipiletite ostmisele. Tänavu loodetakse saada miljoniline võit. Vähemaid võite on varematel aastatel olnud, kuid seekord sihitakse tippvõitu. Loodame kõige paremat!

Koosolek lõppes lauluga: „Lehtedes kahin, salalik sahin . . ."

Nalja

Naine jutustab sõbrannale:

„Minu mehel oli aga õnne! Minevad nädalal ta kindlustas oma elu 50.000 dollari eest ja eile jäi ta juba auto alla!"

KUTSUME TEID KÕIKI EESTI MAJJA

esmaspäeval, 2. märtsil kell 7.30—10.00 õhtul

KAVAS: filmid Soomest, auhinnad (doorprices), kohv, kohvisaiad, võileivad, joogid täiskasvanuile ja lastele.

Tulge ja veetke meeldiv SOOME ÕHTU

koos meiega. Võtke oma perekond ja sõbrad kaasa.

Sissepääs tasuta

FINNAIR
8 King Street East
Toronto, Ontario
(416) 362-1511